

עלי ההגהה

דמאמרי ד"ה

יו"ט של ר"ה, אדון עולם
ליל ער"ה ויום ב' דר"ה ה'תשמ"ג

יוצא-לאור לש"פ נצבים ה'תשפ"ב

בפעם הראשונה

יוצא לאור על ידי מערכת
"מפתח"

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

MAFTEIACH

www.Mafteiach.app

נסדר והוכן לדפוס ע"י מנחם מענדל בן פריידא מלכה ושלום דובער בן רבקה

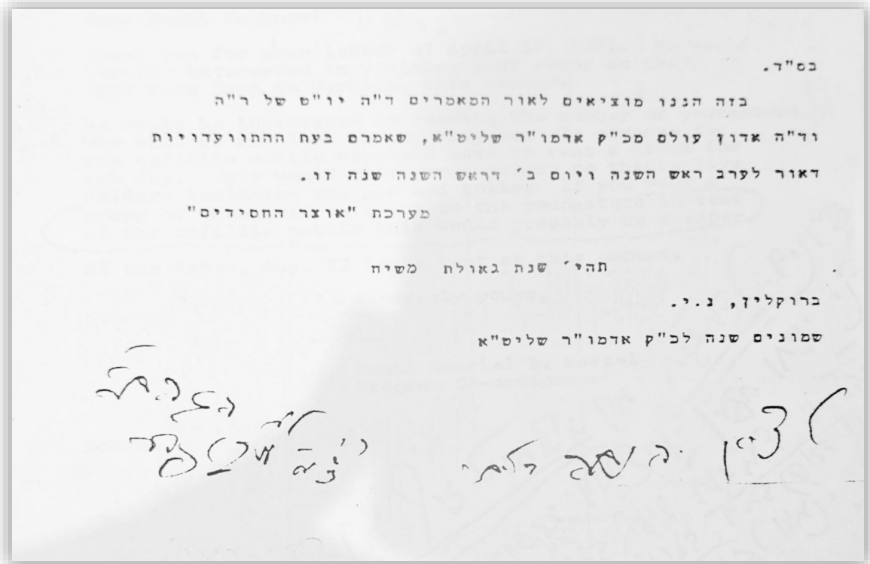
פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים – הננו בזה מוציאים לאור צילום כתי"ק עלייההנהה המלאים – בפעם הראשונה – דמאמר ד"ה יו"ט של ר"ה, והמשכו אדון עולם, שנאמרו בהתוועדויות דערב ר"ה ויום ב' דראש השנה, ה'תשמ"ג – והוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א וי"ל בקונטרס מאמרי ר"ה ה'תשמ"ז (נדפס אח"כ בסה"מ – מלוקט ח"א).

*

שני המאמרים הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א תחלה בשעתו, בשנת תשמ"ג.

אמנם כאשר הוכנסו המאמרים להגהה שני, בצירוף פתח-דבר, הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א "לציין הנחה בלתי כי לא הגהתי כ"א מקפידא".

בקייץ תשמ"ז הותחל הסדר, אשר מזמן לזמן מגי' כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמרים משנים קודמות לקראת יומי דפגרא (לקראת חג השבועות – מאמר ד"ה להבין ענין כתיבת ספר תורה תש"ל; לקראת י"ב-י"ג תמוז – מאמרי ד"ה נתת ליראיך גם להתנוסס גוי' תשל"ו).

בהתאם לזה, הוכנסו שוב ב' המאמרים להגהה לקראת ראש השנה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל להגיהם, ונדפסו ב"קונטרס ראש השנה תשמ"ז",
דבר של חידוש באותו הזמן.

חידוש נוסף שכדאי לציין הוא – חלוקת הסעיפים ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.
כיון שכבר הוגהו המאמרים פעם אחת, הוכנסו להגהה צילומי המאמרים כפי
שנדפסו בכרכי "התועדויות" (עם תיקונים בכת"י המניחים), ובהם לא הייתה
חלוקה לסעיפים. ובשעת ההגהה, הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוני סעיפים
בכת"ק.

*

קונטרס זה יוצא לאור ע"י מערכת "מפתח". אפליקציית "מפתח" הינו מיזם
שמטרתו לרכז במקום אחד את האודיו, הוידאו, ההנחות הבלתי-מוגהות
והמוגהות – לכל שיחה והתועדות של הרבי. הקונטרס הוא השלשים ותשעה
בסדרת "הגהות", ובעז"ה יופיעו קונטרסים נוספים בקרוב.

החוברות הקודמות של "עלי-ההגהה" זמינים באפליקציית "מפתח":
[.Mafteiach.app/about](http://Mafteiach.app/about)

וכאן המקום לבקש בבקשה כפולה ומכופלת, שכל מי שיש תח"י הגהות כ"ק
אדמו"ר שליט"א בשיחות ומאמרים – שיואיל להמציאם למערכת, ע"מ לזכות
בהם את הרבים.

* * *

והעיקר – יהי רצון שנזכה ז"ך ועה"ן מיטן רבי'ן, ולשמוע "תורה חדשה" תיכף
ומיד ממש!

מערכת „מפתח“

ועש"ק פ' נצבים ה'תשפ"ב

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

ברוקלין, נ"י.

מאמר ד"ה יו"ט של ר"ה - עלי ההגה

בס"ד. ליל ערב ר"ה ה'תשמ"ג.

הנהה בלתי מוגה

יום טוב של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה! וצריך להבין (כמו שמדייק **בשג** אדמו"ר הצי"צ במאמרו ד"ה להבין הטעם), הרי תקישה היא מ"ע אדורייתא כמ"ש יום תרועה יהי לכם, והיאך ביטלו אותה משום נזירה שמא יעבירו כו'. וביותר יש לתמוה, דמזה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת הרי מוכח שמצוות תקישה ישנה גם בפועל גם בימינו של ר"ה שחל להיות בשבת, ולמה ביטלו אותה בחו"ל ואפילו במדינה מפני הנזירה שמא יעבירו? וגם צריך להבין מה שפסוקי שופרות אומרים גם ברי"ה שחל בשבת, דהגם שאמירת הפסוקים קשורה ובאה בהמשך לתקיעת שופר, וברי"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, מ"מ אמירת הפסוקים היא גם ברי"ה שחל בשבת.

ומבאר זה (במאמר הנ"ל) ע"פ חידוע דכל המצוות שלנו הוא **שע"י אתעדלית** (ק"כ) אהתדל"ע, היינו, דמה שישאל מקיימים את המצוות הוא בכדי לפעול עי"ו המצוות שלמעלה. דהנה כל המצוות שלמעלה נעשים הם עי"י שהאדם שלמטה מקיים את המצוות, וכמ"ש ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשיתם. רמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברים דמלאך, בחינת ז"א, והמשכת האור בהכלים דז"א וכן הגדלת הכלים היא עי"י קיום המצוות של האדם התחתון דוקא, כמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם¹⁰, דהמצוות שלמעלה הוא דוקא עי"י אשר יעשה אותם האדם, נשמה בגוף. דכמ"כ הוא במצוות תקישה, שע"י ישראל תוקעים בשופר, נעשה עי"י בהק"ת שופר שלמעלה.⁵

ובזה מבארים מ"ש¹¹ תקעו בחודש שופר, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

והנה כמו שהוא במצוות תקישה דר"ה שבכל שנה שהוא באופן חדש, עדי"ו הוא בכל המצוות, כמארו"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים¹⁵, ויתירה מזו חדשים

10 **שע"י אתעדלית** (ק"כ) אהתדל"ע. **11** **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

12 דהמ"ש **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

13 **תורתו ה"מ** בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

14 **דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך**, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

15 **כמארו"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים**, ויתירה מזו חדשים

10 **שע"י אתעדלית** (ק"כ) אהתדל"ע. **11** **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

12 דהמ"ש **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

13 **תורתו ה"מ** בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

14 **דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך**, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

15 **כמארו"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים**, ויתירה מזו חדשים

10 **שע"י אתעדלית** (ק"כ) אהתדל"ע. **11** **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

12 דהמ"ש **תקעו בחודש שופר**, שידוע דיום הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש בטמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים עי"י עבודת בניי, תורתו ה"מ¹³ בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

13 **תורתו ה"מ** בפירושך מה למעלה ממך¹⁴ דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

14 **דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך**, לכן צ"ל התק"ש דישאל באופן חדש בכדי שע"י"ו יופעל למעלה ענין חדש.

15 **כמארו"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים**, ויתירה מזו חדשים

עי"י בחינת תקיעת שופר שלמעלה.
ס"ב
והנה כמו שהוא במצוות תקישה דר"ה.

ס"א
[כמו שמדייק בשג אדמו"ר הצי"צ במאמרו ד"ה להבין הטעם].
שע"י ישראל תוקעים בשופר, נעשה

2275

ערב ר"ה

ממשי¹⁶. אלא שבתק"ש, מכיון שהיא מצוה כללית על כל השנה, כידוע¹⁷ הטעם על מה שנקרא בשם ראש השנה (ולא תחלת השנה) לפי שהוא הראש הכולל כל ימי השנה, ענין זה הוא ביותר שאת. וי"ל, דענין זה (החידוש שבתק"ש) הוא השרש שממנו נמשך שגם המצוות דכל השנה יהיו חדשים. דהנה מצות תק"ש ברי"ה ענינה הוא שתמליכוני עליכם¹⁸, ומכיון דאופן המצוות הוא לפי האופן דתמליכוני עליכם, כמוכן ממאורי¹⁹ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור עליכם גזירות, לכן עיי שתיק"ש הוא באופן חדש נעשה כן בכל המצוות. דעיי תקעו בחודש נעשה התחדשות כביכול במדת מלכותו ית', בזה שהוא ית' מלך על ישראל (תמליכוני עליכם) ועייז גם במלכותו על כל העולמות (דגם זה נעשה עיי ובשביל ישראל, שהקבי"ה ממלא את בקשת ישראל מלך על העולם כולו בכבודך²⁰, שבוה (בי"העולם כולו) נכללים כל העולמות כולם), שבכל ר"ה נמשך חיות חדש בכל סדר ההשתלשלות, (חיות זה נמשך אח"כ גם בכל ימי השנה, עיי י"ב ראשי חדשים, כמבואר בארוכה בספר עטרת דאש פ"ק אדמו"ר האמצעי²¹. ועדיין הוא גם במצוות, דענין החידוש שבמצוות נשכל יום כו' חדשים) במשך כל השנה, נמשך הוא מהחידוש דתיק"ש שבר"ה.

חיות חדש של
ה' צדין מן אולם
כחש * אפוא
הצדק דאפוא

1
2

ובזה יובן²² מה שבר"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, כי מה שצריך לתקוע בשופר ברי"ה הוא (כני"ל) בכדי לפעול עיי"ו השופר שלמעלה, ובשבת יש בחיי זו (שופר) בלי עבודת האדם²³. דהנה ידוע, דביו"ט אומרים מקדש ישראל והומנים שישראל אינהו דקדשינהו לזמנים²⁴, משא"כ שבת היא מקדשא וקיימא, ואינה תלו"י בשרא לאינהו דקדשינהו לזמנים, ולכן יש בשבת ריבוי ענינים שהם מן המוכן, ומחס כמה באופן דשלימות, גם בלי עבודת האדם. והנה כתיב²⁵ לעשות את השבת, דשרא לעושים את השבת, וכן כתיב²⁶ זכור את יום השבת לקדשו, דשרא צריכים לקדש את השבת, והענין הוא, שבשבת יש שתי מדיניות²⁷, מה ששבת מקדשא וקיימא מצד עצמו, ומה ששרא מוסיפים בו עיי עבודתם. דהנה שבת הוי"ע התענוג, ואפ"כ אמר²⁸ כל המענה את השבת, שצריכים לענג את השבת, וכן כתיב²⁹ וקראת לשבת עונג, שצריך לקרוא ולהמשיך עונג בשבת, כי עיי העבודה דשרא ממשיכים בשבת עונג נעלה יותר, אבל יש עונג בשבת מצד עצמו, מה ששבת מקדשא וקיימא, והוא עונג בשלימות. דהרי כללות ענין השבת הוא שאז נעשה שלימות בכל הבריאה, כמ"ש³⁰ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, דויכולו הוי"ע השלימות כפירוש אדמו"ר הצי"צ³¹, דמה מובן שגם התענוג דשבת (כמו שהוא מצד עצמו) הוא בשלימות. וזהו מה שבר"ה שחל בשבת אין הכרח כ"כ לתקוע בשופר במדינה. דהנה שופר הוא בחינת תענוג³², וכמו שמבאר בהמאמר³³ דשופר הוא מלשון שפרו מעשיכם³⁴ ומלשון

X

וכא ה'תש"פ י"ט פ
ר"ה ת"ת פ"ו פ"ה
ד"ה י' (69)

(וואס זאגט ח"כ ז' 193 ה' 40)

- 16 פשיי עיי' תבוא כו, טו. 17 לקיי' תבוא מא, ג נעבים טו, א ר"ה ט, א עט"ר בתחלת.
- 18 ר"ה טו, א, לו, ב. 19 ראה מכליתא (ויליש) עה"פ יתרו כ, ג פשיי עה"פ אחרי ית,
- 20 תפלת מוסף דר"ה. 21 בתחלתו נ, ב. 22 תבוא לקטן. 23 ראה אוה"ת שבעה
- 24 ראה גם לקיי' ר"ה ט, א. ל"ד, רפג, א. 24 ברכות מט, א, ב"צה יו, א. 25 תשא לא,
- 26 י"ד, ת. 27 ד"ה את שבתותי השיית פ"ק וליהייר גם מלקיות בהר ד"ה את שבתותי -
- 28 א, וראה גם פ"ד ויבכ"ם, שבפרסיות יש ג' מדיניות בשבת. 28 שבת קי"ח, א. 29 ישעי' טו,
- 30 בראשית כ, א. 31 אוה"ת ד"ה ויכולו (בראשית פב, בוואילך. 32 ראה גם לקיי' ר"ה טו,
- ד ואילך. שידור רפג, ב ואילך. 33 שבעה"ה 2 ע"י ביקף. 34 ויקי"ר כפ"ט, ו. 34 נ"ג א' תפ"א

יובן (ע"י א"ר)
פ"ה אפוא
פ"ה אפוא

וואס זאגט ח"כ ז'
ר"ה פ"ה
פ"ה אפוא
פ"ה אפוא

הנחה בלתי מוגה

ג

.. כמ"ש פ"ק אדמו"ר הזקן באגה"ק ..
 .. כמבואר בארוכה בספר עטרת ראש ..
 .. ל"פ"ק לאדמו"ר האמצעי ..
 .. דויכולו הוי"ע השלימות כפירוש פ"ק ..
 .. אדמו"ר הצי"צ ..

ערב ר"ה

2276

הנתן אמרי שפ"ב ³⁵ שכן עוד לשונות שמביא בהמאמר (שם) שענינם הוא תענוג. ומכיון שכל מה שלמעלה הוא ממך, לכן בכדי שיחיי בחינת התענוג (שופר) שלמעלה, נעשה זה עיני תקי"ש דישאל. דכ"ז הוא ברי"ה שחל בחול. משאי"כ בשבת, ענין התענוג הוא מן המוכן (כלי עבודת האדם), ועד שהתענוג הוא בשלימות (כני"ל), ולכן ברי"ה שחל בשבת המצוה דתק"ש אינה בתוקף כ"כ (עם כל השטרעם) כמו ברי"ה שחל בחול, ולכן היא נדחית מצד החשש דשמא יעבירונו כ"ו.

(כ"ה)

והנה נוסף לזה שעיי תק"ש נעשה השופר (תענוג) למעלה (בו"א וכו'), דמה שלמעלה הוא ממך, הנה עיי תק"ש ממשיכים התענוג (הבחינה דשופר) בכל העולמות כולם, עד בעולם העשיי. וכמו שאומרים בתפלות ר"ה וידע כל מעול כי אתה מעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו כו', ואינא בסידור הארזי"ל דג' לשונות אלו קאי על ג' עולמות בייע [נשמה באפו קאי בעולם הבריאה, יצור בעולם היצירה ופעול בעולם העשיי], שהם כללות כל העולמות, ולכן אומרים ברי"ה ג' לשונות אלו כי ההמשכה דרי"ה היא בכל העולמות כולם, עד בעולם העשיי. וזה שברי"ה שחל בשבת אין תוקעין הוא לפי שגם ענין זה שנעשה עיי תק"ש, המשכת התענוג בכל העולמות עד למטה, בשבת נעשה זה מצד שבת עצמו. כידוע שההמשכה דשבת היא בכל העולמות, גם בעשיי. וכמבואר בכמה דרושים (ומהם בהדרושים דרי"ה)³⁶ שהחיות דכל העולמות, גם דעולם העשיי, בשבת הוא נעלה יותר מהחיות שבימי החול. דבימי החול החיות דעולמות הוא מאותיות הדיבור, ובשבת החיות שלהם הוא מאותיות המחשבה. הרי דשבת ³⁷ מעלה בכל העולמות, גם בעולם הגשמי. ועד שזה פועל שינוי גם בטבע של עם הארץ דבשבת (הרי מצד טבעו) אינו יכול לשקר³⁷.

(3)

(35*)

ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת, הוא לפי שבחינת התענוג (בחינת שופר) שהמשיכו עיי תק"ש במקדש היא נעלית יותר³⁸. והיינו דהתענוג שמשמשים עיי תק"ש במדינה הןא התענוג שיש בשבת מצד עצמו, מצד זה ששבת מקדשא וקיימא, ולכן ברי"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, משאי"כ עיי תק"ש במקדש ממשיכים בחינת תענוג נעלית יותר שאינה בשבת מצד עצמו (והוא עיי שנת"ל בענין כל המעגל את השבת, שיש בחינה בתענוג שאינה בשבת מצד עצמו ונעשית עיי העבודה דישאל, ולכן במקדש היו תוקעין ברי"ה שחל בשבת. דבחינה זו היא למעלה יותר מבחינת התענוג גם דכל המעגל את השבת (העבודה דשבת)³⁹, ומשכך רק ברי"ה עיי העבודה דתק"ש.

(1)

(ג)

והענין הוא (כמבואר בהמאמר שם⁴⁰), הנהגה בתענוג שבמצוות יש שני אופנים. התענוג מזה שקיים ציווי הקב"ה, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, דתענוג זה הוא בכל המצוות בשוה, דמכיון שהרצון הוא שזה בכל המצוות, במילא גם התענוג שמצד הרצון הוא בכלם בשוה. ואופן ה"ב הוא התענוג הפרטי שבכל מצוה, דבכל מצוה יש תענוג מיוחד. ומבאר בהמאמר דהתענוג הפרטי שבכל מצוה הוא נעלה יותר

35 ויחי מט, כא. 36 לקו"ת ש"ש סו, ג. המשך יו"ט של ר"ה תשי"ב פט"ו. ובכ"פ. 37 ירושלמי דמאי רפ"ד וראה לקו"ש ח"ד ע' 1038 הערה 24. 38 ראה גם לקו"ת ר"ה ט, כ' ואילך. סידור רמב"ם ט"א ואילך. 39 ויחיה מו"ק, שהוא למעלה גם מבחינת מנהג דשבת, כמבואר באה"ת שבעה"ה 2 בסיום המאמר. 40 ע"פ ר"ה (ע' ד' ק"א ואילך).

מ"ה מ"ה מ"ה

(ע' ד' ק"א)

הנהגה בלתי מונה

7

ס"ד
 ד) והנה נוסף לזה שעיי תק"ש נעשה השופר (תענוג) למעלה...
 ס"ה
 ה) והענין הוא (כמבואר בהמאמר שם)...

ס"ד
 ד) והנה נוסף לזה שעיי תק"ש נעשה השופר (תענוג) למעלה...
 .. משאי"כ עיי תק"ש במקדש ממשיכים

2277

ערב ר"ה

מתענוג שמוך הרצון שבושה בכל המצות. דזו חידוש כדורש זה דבכ"מ⁴¹ מבאר דהכוונה פרטית שבכל מצוה היא למטה במדרגה מכוונה כללית, וכאן מבאר דהתענוג הפרטי הוא מעלה יותר⁴². דהתענוג המלוך בהרצון (שהוא בשוה בכל המצוות) הוא בחינת גילוי התענוג, משא"כ התענוג פרטי שבכל מצוה שרשו הוא מבחינת מקור התענוגים שלמעלה מעלה מבחינת גילוי התענוג, ומבחינת מקור התענוגים נמשך הארה לכל בחינה כפי מדרגתה דוקא. ועמ"ז מבאר שם⁴³ ענין השופר מה ששופר הוא מלשון תענוג (הנחת אמרי שפר), דלכאורה אינו מובן, הרי ענין התענוג הוא כשיש כמה פרטים דוקא, וכמו"כ הוא בתענוג שבקול (ניגון וכלי זמר) שהוא דוקא כשיש הרבה של כמה קולות, ומכיון דשופר הוא קול אחד, איך שייך שיהי בו תענוג. ובפועל אנו רואים, דקול שופר אין בו תענוג, ואדרבה הוא מעורר חרדה כמ"ש⁴⁴ היתקע שופר בעיר ועם לא יחדלו, וכן במ"ת כתיב⁴⁵ וקול שופר חזק מאד ויחדר כל העם אשר במחנה וכתיב⁴⁶ וירא העם וינעו ויעמדו מרוחק, דמצד הגילוי הכי גדול ונפלא דבקול שופר עליהם הופעת⁴⁷ היו בביטול (ויעמדו מרוחק), דחרדה וביטול הם היפך התענוג, והיאך אומרים דשופר הוא מלשון וענינו תענוג. והענין בזה הוא (כמבואר בהמאמר שם⁴⁸), דמה ששופר הוא תענוג הוא לחיותו בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג. ולכן לא ימצא בקול השופר שום הרגשת תענוג כלל (ואדרבה הוא מטיל חרדה), לפי שהוא למעלה מבחינת תענוג גלוי, כ"א הוא מבחינת מקור התענוגים. ומבחינה זו נמשכים כל פרטי התענוגים. דזוהי מה ששופר הוא מלשון שפרו מעשיכם, מעשיכם לשון רבים, דע"י תקיש נפעל בכל מעשה ומעשה השיפור והתענוג השייך למעשה פרטי זה, כי ההמשכה מבחינת מקור התענוגים היא (כנ"ל) באופן דהתחלקות פרטים דוקא. וזוהי ג"כ השייכות דשופר למ"ת, וכמו שאומרים במוסף דר"ה אתה גלית כ"י ללמד לעמך תורה ומצוות כ"י ובקול שופר עליהם הופעת, דבמ"ת היתה המשכת העצמות, אלא נפשי כתיבת יהבית⁴⁹, המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג, וזוהי נמשך אח"כ התענוג בעשרת הדברות, בכל דבור בפרט (על כל דבור ודבור פרחא נשמת⁵⁰) התענוג השייך לדבור זה במיוחד, ואח"כ נמשך זה בפרטיות יותר ללמד לעמך תורה ומצוות, בכל מצוה ומצוה בפרט.

PK

ועד"ז⁵¹ הוא גם בענין תקיעת שופר דר"ה, שהיא ההמשכה מבחינת מקור התענוגים (שלמעלה מבחינת גילוי התענוג). שהרי בר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותם וצריך לחדש כל ענין ממקורו ושרשו הראשון, עד מעצמות והמות⁵². וכמו"כ הוא גם בענין הברית וההתקשרות דהקביה עם ישראל, דבכל ר"ה נעשה הברית וההתקשרות מחדש, כמ"ש אתם נצבים היום (ה"ה) גוי לעברך בברית ה' אלקיך⁵³, דהמשכת הברית (בר"ה) היא מהעצמות שלמעלה מכל הגילויים. וכמוכן גם משני המשלים על תקיש שהובאו בהמשך וככה לביק אדמו"ר מהר"ש⁵⁴, משל אחד

1

2

ונראה לקיות חלה
 חוץ, סוף. אופות
 יגזו ע' תפקא
 ואף

51 לקיות שלח מ. א. ע"ר ר"ה, סעי' ואילך. המשך תר"ו ע' נ. ועוד. (62) התייך בזה - ראה ד"ה אדון שלם מ"ש. 63) כ"כ ופ"ד. (64) עמוס ג' ו'. (65) יתרו יט. טו. (66) שם כ. טו. (67) תפלת מוסף דר"ה (ברכת שופרות). (68) שבת ק"א, א ע"פ גירסת הנין יעקב. (69) ראה שבת פ"ג. 50) ראה סיפור ועם דא"ת רמז, א"ב. 51) נצבים כט, ט"א. וראה לקיות נצבים טו, א. 52) תר"ו, פ"ג וראה ד"ה אדון שלם יעקב. 53) וראה לקיות נצבים טו, א. 54) תר"ו, פ"ג וראה ד"ה אדון שלם יעקב.

הנחה בלתי מוגה

T

לאדמו"ר מהר"ש זצ"ל.

ס"ו

1) ועד"ז הוא גם בענין תקיעת שופר דר"ה

(52) תרל"ז, פ"ע. וראה להלן לקמן ד"ה
 אדון עולם ס"ח ואילך.

.. שהובאו בהמשך וככה לביק אד

ערב ר"ה

52*

בשם הבע"ש מבו מלך שע"י שצנעק בקול פשוט הכיר המלך שהוא קול בנו יחידו, ואף שאין בזה תיבות בלשון מדינת המלך, מ"מ, הגה דוקא זה פעל החדש הקשר בין המלך ובנו, ומשל ב' מהר"ג החסיד מתר"י ז"ל מבארדיטשוב (אוהב ישראל הידוע ומפורסם) מענין לבושים פשוטים (דלבושים הם למטה מקול פשוט), דע"י שלבש הבגדים הפשוטים דוקא, תחדש הקשר שבין המלך לידידו. דנקודת הענין המובנת משני משלים אלו הוא, דחידוש הברית וההתקשרות שנעשה בר"ה ע"י תק"ש אינו מצד בחי הגילויים [שהרי בקול פשוט אין בו אפילו מלשון מדינת המלך, וכש"כ לבושים פשוטים שהם למטה מקול], כי אם, מבחי העצמות שלמעלה מכל הגילויים, ובכל ר"ה נמשך זה באופן נעלה יותר, באופן חדש שלא הי' עדיין מעולם⁵³. וזהו גם הקשר והשייכות דתק"ש בר"ה עם קול שופר שהי' במ"ת (כמובא באבודרהם בשם הר"י בטעמי התקיעות (הענין השלישי), וכמבואר גם בהמשך הג"ל בהמשל דהר"י ז"ל מבארדיטשוב דתק"ש דר"ה הוא אותו הלבוש שהי' במ"ת, ויהי⁵⁴ קול השופר, דכשם שקול השופר דמ"ת הוא המשכת בחי מקור התענוגים ועד להמשכת העצמות כ"ל, ע"י הוא גם בענין תק"ש דר"ה, דענין הברית שמתחדש בר"ה הוא מהעצמות, וכן התחדשות הרצון לקיום העולמות ולבחינת מלוכה (ענין תמליכוני עליכם) שע"י תק"ש] מכיון שכל הדברים חוזרים לקדמותם, הוא מהעצמות. וזהו גם מה שהתחלת ברכת שופרות היא בענין מ"ת, אתה נעלית כ"י על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצוות, ומסיימים וחותמים שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים, ולפ"י בברכת זכרונות חותמים וזכר הברית שקאי (בעיקר) על הברית דהקב"ה וישראל, אתם נצבים היום גו' לעברך בברית ה' אלקיך, ולפ"י בברכת מלכיות מסיימים מלך על כל הארץ, וזה נעשה ע"י שתמליכוני עליכם, וכמו שאומרים לפ"י (בפסוקים) מלך⁵⁵ ישראל וגואלו.

וזהו⁵⁶ מה שבמקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, דמכיון דענין תק"ש בר"ה הוא המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי (כמו קול השופר שהי' במ"ת), דבחינה זו היא נעלית מבחינת התענוג דשבת (גם מבחינה הכי נעלית דשבת), לכן צריך לתקוע גם בר"ה שחל בשבת. ומה שהיו תוקעין רק במקדש ולא במדינה הוא לפי שהמשכת בחינה זו (מקור התענוגים) תלוי בתנאי המקום, ולכן דוקא בבית המקדש שהי' בו אלקות בגילוי, ועד שהגילוי שבביהמ"ק הי' בהתלבשות⁵⁷ באבנים של הבית (וע"י במשכן), הי' אפשר להמשיך בחינה זו. ולכן במקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, כי בחינה זו (מקור התענוגים) היא נעלית יותר מבחינת שבת, ואפילו מבחינת שבת כמו שהי' במקדש ובר"ה.

וכמו שהי' בביהמ"ק, ע"י הוא גם בתורה. למשחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה מעלמו אלא ד' אמות של הלכה⁵⁸. ולכן אומרים פסוקי שופרות גם בר"ה שחל בשבת גם בחו"ל, דכיון שתורה היא בחינת מקדש (ואדם התוקע והשומע הרי אין לך בן תורין אלא מי שעוסק בתורה⁵⁹ (דע"י עסק התורה כדבעי נעשה ענין החירות בדוגמת שהי' בזמן שביהמ"ק הי' קיים)), לכן ע"י אמירת פסוקי שופרות דתורה פועלים (דוגמת) אותו הענין שהי' נפעל ע"י תק"ש במקדש. וזה נפעל בשמחה

53 ראה אח"כ סי"ד. 54 יתרו י"ט. י"ט. 55 ישעי' מד. ו. 56 מבואר לקמן ראה אח"כ שבחנה 2 (א) בקידו. 57 ראה אח"כ ויבא קט"ב. סה"פ תרפי"ז ע' פד. 58 ברכת ת. א. 59 אבות פ"ו מ"ב.

הנחה בלתי מוגה

פועלים עושים (דוגמת) אותו הענין שהי' נפעל נעשה ע"י תק"ש במקדש. וזה נפעל נעשה בשמחה

[המשך בעמוד הבא]

ס"ז
ז) וכמו שהי' בביהמ"ק, ע"י הוא גם בתורה ..

.. ע"י אמירת פסוקי שופרות דתורה

2279

ערב ר"ה

גדולה, כמבואר בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ליל קומ"ח אדמו"ר⁶⁰
 שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה. ובחירת התענוג שממשיכים ע"י תקי"ש
 במקדש, ועדיו ע"י פסוקי שופרות (גם בחי"ל), היא בחינת תענוג הפשוט, ע"י
 המבואר בארוכה בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת לכ"ק אזמ"ר
 (מהורש"ב) ש"ק פתענ"ג שהוא דוגמת בחינת יום שכולו שבת ומנוחה לחי
 העולמים⁶². ומכיון דכל מה שלמעלה הוא ממך (כניל מתורת הה"מ), לכן בכחו של
 כל אחד מישראל לפעול לא רק כל הענינים דהשתלשלות (גם ענינים הכי נעלים),
 אלא שבכחו לפעול גם התענוג הפשוט, וזהו יומשך גם למטה, מלך על העולם כולו
 בכבודך כו' ועד שידע כל פעול כי אתה מעלתו, ועאכו"כ שיהי' מלך ישראל (כולל)
 ונואלו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יתקעו גם ביו"ט של
 ר"ה שחל להיות בשבת בביהמ"ק וביבנה וי"ל דגם בכל מקום ומקום (כי אז
 יתבטלו כל הענינים דגזירות), במהרה בימינו ממש ובשמחה גדולה.

כע"פ חת"ת
 אר"י

(כ"ב)

60 תשי"ג, רפ"ב. 61 תרס"ו ע' תקמ"ד. 62 תמיד בסופת. 63 נא"ה מ"ש"ה ר"ה רפ"ב (כ"ד).

הנחה בלתי מוגה

7

.. לכן בכחו של כל אחד מישראל לפעול
 לעשות לא רק כל הענינים דהשתלשלות
 (גם ענינים הכי נעלים), אלא שבכחו לפעול
 לעשות גם התענוג הפשוט ..

גדולה, כמבואר בהמשך יו"ט של ר"ה שחל
 להיות בשבת לכ"ק למו"ח אדמו"ר ..
 .. בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת
 לכ"ק אד' לאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ..

מאמר ד"ה אדון עולם – עלי ההגהה

בס"ד. יום ב' דריה ה'תשמ"ג.

הנחה בלתי מוגה

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, ומדייק בזה כ"ק מ"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה וה' (בהמשך המתחיל יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שבו מבאר (במאמר הראשון) דהכרת המלך היא בשמחה גדולה, דצריך להבין, איך נתכן המלוכה בטרם כל יצור נברא, והרי המלוכה היא על הזולת דוקא כמאמר' אין מלך בלא עם, ויתירה מזו, דמלוכה היא דוקא על מי שבנרבו, היינו שהעם הוא בדומה להמלך, דלא זו בלבד שענין המלוכה (באדם) הוא דוקא על בני אדם ולא על בעלי חיים (דגם כשהיי' לאדם אלף אלפים בעלי חיים אין שייך שיהיי' מלך עליהם), הנה גם בבני אדם גופא צריך שיהיי' להעם איזה שייכות ודמיון להמלך, כידוע שעם (אין מלך בלא עם) הוא מלשון עמו, ואיך יתכן ענין המלוכה בטרם כל יצור נברא. ומבאר זה בהקדים מ"ש בשל"ה⁴ (ובכמה ספרים)⁵ גודל השבח דאדון עולם, ועד שאדון עולם בנימטי אין סוף, דענין אין סוף הוא דרגא הכי נעלית באלקות, ויתירה מזו שהוא למעלה מענין הדרגות, דאמיתית ענין אין סוף הוא⁶ בעצמותו ית'. תע"ז מבאר ענין אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, דמכיון שאדון עולם הוא (בנימטי) אין סוף, הרי מובן, דענין אדון עולם אשר מלך כי הוא בחינת המלכות כמו שמושרשת בכיכול בעצמותו ית' (אמיתית ענין א"ס), ומכיון שעצמותו ית' הוא כל יכור, שייך שיהיי' מלך גם בלא עם, בטרם כל יצור נברא.

והנה מאמר זה בא כני"ל בהמשך להמאמר ד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שבו מבאר בארוכה הענין דתק"ש ברי"ה, שהעבודה דתק"ש היא ענין כללי שכולל כל פרטי העבודות דכל השנה. כי ענין תק"ש הוא כמארו"ל אמרו לפני ברי"ה כו' מלכויות כדי שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר, ומכיון דכל הציוויים שלמעלה (מצוות) שייכים דוקא לאחרי שהוא ית' נעשה מלך, כמאמר¹⁰ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור עליכם גזירות, הרי, שהעבודה דתק"ש שענינה הוא שתמליכוני עליכם היא השורש לכל המצוות (העבודות) שבמשך כל השנה. ומבאר שם, דענין שתמליכוני עליכם שע"י תק"ש הוא המשכת הרצון למלוכה (בדוגמת הכרת מלך בו"ד, שבאה בשמחה גדולה ובביטול עצום אל המלך, שע"י מתעורר המלך ברצון לחפון במלוכה). והטעם מה שעבודתם של ישראל מעוררת אצלו ית' הרצון למלוכה הוא לפי שגם לפניו יש לו רצון לזה, אלא שרצון זה הוא בהעלם, והעבודה דאשראל ממשיכה את הרצון מההעלם אל הגלוי. והסיבה לזה שיש רצון נעלם למלוכה היא, לפי שענין הרצון למלוכה ישנו גם לפניו (לפני הרצון הנעלם), והוא הרצון המוחלט בעצמותו. ובאמת לא יתכן לומר על זה דהרצון למלוכה יש גם מקודם (כמו שאומרים בנוגע לרצון הנעלם, דגם טרם שנתעורר ברצון הגלוי יש כבר הרצון בהעלם), כי

(תש"ג).
 11 נוסח (המלכות) 2 דשנת תש"ג - נדפס בספרים תש"ג ע' 10 ואילך. 3 רפ"ב. 4 בחי עה"י וישב לח, ל נעשה"ם שער שעשועי המלך בעצמותו רפ"א. שעה"ה"א רפ"ו. ועוד. 5 לקו"ת כמדבר 1, ב נביים מד, ד. 6 בסידורו (שער השמים), ע"פ מרדכי שער עצמות וכלים פ"ה. 7 אלי רבא ספ"ו ספ"ו, שמהב"ב בשם גאונים. 8 המשך תרס"ו ע' קסז ואילך. ס"ע קעב. ובכ"ם. 9 ר"ה טו, א, לד, ב. 10 ראה מכילתא ויליש עה"פ יתרו כ, ג. פרש"י עה"פ אחרי ית, ב. וראה באגף יוס"ט ל' ר"ג תש"ג (ס"ה תש"ג ע' 69).

א

בטרם כל יצור נברא ..

ס"ב

(ב) והנה במאמר זה ..

ס"א

.. ומדייק בזה פ"ק מו"ח אדמו"ר

במאמרו ד"ה זה ..

.. דצריך להבין, איך יתכן המלוכה

במצוותו ית' אין שייך לומר שיש שם איות ענין שהוא בהעלם, והכל שם הוא בבחינת אהדות הפשוטה בתכלית הפשיטות. וענין תמליכוני עליכם שעי"ת תקי"ש הוא לא רק להמשיך הרצון למלוכה מההעלם אל הגילוי, מבחינת הרצון כמו שהוא כלול בהעלם באר"י ש' לפני הצמצום (בבחינה גילוי לעצמו), כי אם, שעי"ו נמשך גם מרצון המוחלט בעצמותו, ורצון זה הוא כביכול העצמות גופא (ואין שייך לומר עליו שהוא כלול בהעלם). והמשכה זו ברי"ה היא עיי' אלתמליכוני עליכם, רצון למלוכה, ומה נמשך אח"כ הרצון דמצוות (גוירות), דעיקר ענין המצוות הוא הרצון למעלה. וכמבואר בכי"מ¹, דמה שקיום המצוות צריך להיות דוקא בפרטיות ובדיוק (כפי שנצטוונו), הוא, כי ברצון נוגע שכל פרט ופרט יהי' כפי הרצון.

ומבאר (ד"ה אדון עולם²) דעי"י מעשה המצוות נעשה בנין הכלים דו"א, וענין זה שייך גם לנהלת הממשל (ד"ה ש' של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה³, כמ"ש בהמאמר דפ"ק אדמו"ר הצ"צ⁴ (שעליו מיוסד המאמר שנאמר בערב ר"ה) הטעם על מה שברי"ה שחל להיות בשבת אין תוקעין במדינה, כי המצוות שלנו הוא דבכדל) שעי"י אתעדל"ת אתעדל"ע שעי"י דמלכא⁵. דכמו"כ הוא גם במצוות תקי"ש שענינה הוא בכדי לפעול עיי"ו בחינת השופר שלמעלה, ולכן ברי"ה שחל בשבת אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבח הרי מקדש וקיימא⁶. ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים⁷, הי' נתנית כח לפעול בחינה נעלית יותר בתענוג (כמש"ת בארוכה בהמאמר דערב ר"ה). וענין זה, דהמצוות (הענינים) שלמעלה נעשים דוקא עיי"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכל הבחינות וכל הפרטות דכל סדר ההתשלשות, כתרות ההי"מ⁸ בפרוש המשנה⁹ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כני"ס) עיי"י קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שח"ע התפילין, כידת¹⁰ דדי הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית עיי"י קיום מצות תפילין, דעי"י שהאדם מניח תפילין פועל שהקב"ה מניח תפילין¹¹, וכ"ה גם בהמדות (דו"א), דעי"י שהאדם שלמטה מקיים מצוות ואהבת את הוי' אלקיך ומצוות את הוי' אלקיך תירא¹² (דאהוי"ר הם השרש לכל המצוות¹³) נעשה עיי"ו הבנין דו"א, וכ"ה גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה עיי"ו הדיבור של האדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזוהו תוכן הענין דקיום המצוות לפי המבואר במאמרים אלו, כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא עיי

ע

א

אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבח הרי מקדש וקיימא⁶. ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים⁷, הי' נתנית כח לפעול בחינה נעלית יותר בתענוג (כמש"ת בארוכה בהמאמר דערב ר"ה). וענין זה, דהמצוות (הענינים) שלמעלה נעשים דוקא עיי"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכל הבחינות וכל הפרטות דכל סדר ההתשלשות, כתרות ההי"מ⁸ בפרוש המשנה⁹ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כני"ס) עיי"י קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שח"ע התפילין, כידת¹⁰ דדי הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית עיי"י קיום מצות תפילין, דעי"י שהאדם מניח תפילין פועל שהקב"ה מניח תפילין¹¹, וכ"ה גם בהמדות (דו"א), דעי"י שהאדם שלמטה מקיים מצוות ואהבת את הוי' אלקיך ומצוות את הוי' אלקיך תירא¹² (דאהוי"ר הם השרש לכל המצוות¹³) נעשה עיי"ו הבנין דו"א, וכ"ה גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה עיי"ו הדיבור של האדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזוהו תוכן הענין דקיום המצוות לפי המבואר במאמרים אלו, כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא עיי

אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבח הרי מקדש וקיימא⁶. ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים⁷, הי' נתנית כח לפעול בחינה נעלית יותר בתענוג (כמש"ת בארוכה בהמאמר דערב ר"ה). וענין זה, דהמצוות (הענינים) שלמעלה נעשים דוקא עיי"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכל הבחינות וכל הפרטות דכל סדר ההתשלשות, כתרות ההי"מ⁸ בפרוש המשנה⁹ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כני"ס) עיי"י קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שח"ע התפילין, כידת¹⁰ דדי הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית עיי"י קיום מצות תפילין, דעי"י שהאדם מניח תפילין פועל שהקב"ה מניח תפילין¹¹, וכ"ה גם בהמדות (דו"א), דעי"י שהאדם שלמטה מקיים מצוות ואהבת את הוי' אלקיך ומצוות את הוי' אלקיך תירא¹² (דאהוי"ר הם השרש לכל המצוות¹³) נעשה עיי"ו הבנין דו"א, וכ"ה גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה עיי"ו הדיבור של האדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזוהו תוכן הענין דקיום המצוות לפי המבואר במאמרים אלו, כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא עיי

11 לקו"ד חיד השע"ב וראה גם המשך תרס"ו ע' תקכ"ב (12) פ"ה (13) משנה ר"ה רפ"ד (14) ד"ה לזכרון הטעם כ"י - נדפס באו"ת ר"ה (כ"ד ה) ע' ביטק ואילך. וראה גם ד"ה לזכרון המשנה כ"י בלקו"ת ר"ה (נו, א ואילך) ובסידור השער התקיעות (רמ, ג ואילך) (15) ראה תקו"ת ת"ל (נד, טע"ח) הובא בתנ"ח פ"ד רכ"ב ועוד. (16) ביצה י"א, א. (17) ויבא כת י"ו מרש"י ע"פ. (18) לקו"א (הוצאת קה"ת) סק"ב"ה (ו, טע"ג) או"ת ק"ב, כ"ב (19) אבות כ"ב פ"א (20) ראה סידור השער התפילין ו, טע"א ואילך (ובכ"מ (21) תו"א מסק"ל, ג ובכ"מ חס"ד כ"ה בכל המצוות, ד"עיקר הכוונה במעשה המצוות למטה באדם הוא... לחיות הקב"ה מקיים המצוות. (22) ואתענוג ו. ה. ש. יג. עקב י. כ. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב. (23) ראה תניא פ"ד פ"רש"י לרמב"ם שם.

(כ"ט ק)
(ק"א ק)
אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבח הרי מקדש וקיימא⁶. ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים⁷, הי' נתנית כח לפעול בחינה נעלית יותר בתענוג (כמש"ת בארוכה בהמאמר דערב ר"ה). וענין זה, דהמצוות (הענינים) שלמעלה נעשים דוקא עיי"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכל הבחינות וכל הפרטות דכל סדר ההתשלשות, כתרות ההי"מ⁸ בפרוש המשנה⁹ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כני"ס) עיי"י קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שח"ע התפילין, כידת¹⁰ דדי הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית עיי"י קיום מצות תפילין, דעי"י שהאדם מניח תפילין פועל שהקב"ה מניח תפילין¹¹, וכ"ה גם בהמדות (דו"א), דעי"י שהאדם שלמטה מקיים מצוות ואהבת את הוי' אלקיך ומצוות את הוי' אלקיך תירא¹² (דאהוי"ר הם השרש לכל המצוות¹³) נעשה עיי"ו הבנין דו"א, וכ"ה גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה עיי"ו הדיבור של האדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזוהו תוכן הענין דקיום המצוות לפי המבואר במאמרים אלו, כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא עיי

7

ס"ג
ג) ומבאר בהמאמר (ד"ה אדון עולם) ..
.. כמ"ש בהמאמר דפ"ק אדמו"ר הצ"צ ..
.. כי המצוות שלנו הוא דבכדל) שעי"י אתעדל"ת אתעדל"ע ..
.. דכמו"כ הוא גם במצוות תקי"ש שענינה

הוא בכדי לפעול לעשות עיי"ו בחינת השופר שלמעלה ..
.. שבמקדש, שזה שער השמים, הי' נתנית כח לפעול לעשות בחינה נעלית יותר בתענוג ..
.. דעי"י שהאדם מניח תפילין פועל עושה שהקב"ה מניח תפילין ..

23

יום ב' דר"ה

24

קיום רמי"ח מי"ע (האדום), וכמי"ש ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאתם²⁴

וצריך להבין, הרי ידוע²⁵ שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא ממני שזה ציווי הקב"ה (וכנסה ברכת המצוות אשר קדשנו במצותיו וצונו ולא מצד הטעם²⁶ והסגולה שבהם, כולל גם הטעם שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה. ויש לומר הביאור בזה, דבמצוות (הרצון והציווי דלמעלה שבניי יקימו מצוות) יש שני ענינים. הסיבה והטעם על הציווי, ומה נעשה מצאיות המצוה (הציווי), שהוא מסובב מהטעם. ואח"כ (לאחרי הציווי דלמעלה) באה עשיית המצוה ע"י האדם שמקיים אותם. ובה שני אופנים כלליים. אופן הא' שמקיימה לתכלית הציווי (שיושלם הטעם דהציווי), ואופן הב' הוא שמקיימה באופן נעלה יותר, דקיום המצוה שלו הוא באופן שע"י הוא עושה כביכול רצון חדש, שלמעלה באין ערוך מהרצון המסובב מהטעם. דלהיות ישראל מושרשים בעצמות (בעל הרצון), ישראל ומלכא בלחוד²⁷, לכן כשישראל מקיים מצוה, ביכלתו לעשות רצון חדש שלא היה לפניו. וי"ל דע"י הם שני פירושים במרו"כ²⁸ נח"ר לפני שאמרת ונעשה רצוני²⁹. פירוש א', שע"י קיום המצוה נתקיים הרצון (הציווי) שה"י בתהילה. ופירוש הב' בנעשה רצוני הוא, דע"י קיום המצוה דאשראל (כאופן הב') נעשה (נתחדש) רצון חדש שלא היה לפניו (ע"ד המבואר בכ"מ³⁰ בפירוש עושין רצונו של מקום³¹, דפירוש עושין הוא שעושים רצון חדש). ועמ"ז יש לומר, דמי"ש בדרושים הנ"ל דענין המצוות הוא כדלפ"ל ע"י המצוות דלמעלה, וזה באופן הא' דקיום המצוות, בבחי' מקיימים הרצון המסובב מהטעם, שיה"י הבנין דכל סדר ההשתלשלות, רמי"ח אברין דמלכא (ובזה נופא שני ענינים, א', הטעם והסיבה (דהרצון) - שיתנו המצוות (הבחינות) למעלה. ב', המסובב - הרצון שישראל יקימו המצוות למטה). אבל עשיית המצוות מצד ישראל מושרשים בעצמות הוא לעשות רצון חדש. וזהו מה שמבואר בריבוי דרושים³² שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא ממני שזהו רצון (ציווי) הקב"ה, ולא מצד הטעם (כולל גם הטעם מה שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה), כי רצון זה הוא רצון שלמעלה מהטעם. ועשיית המצוות (מצד רצון זה) הוא לא בכדי לפעול ענינים למעלה, כי אם, מצוה מלשון צוותא וחיבור³², היחוד דאשראל עם בעל הרצון, ועד להיחוד עם העצמות. וע"ד מאמר אדמו"ר הזק"ן³³ איך וי"ל זע נג"ר ניטס איך וי"ל ניט דיין ג"ע איך וי"ל ניט דיין עוה"ב כו' איך וי"ל מער ניט או דיך אליין.

3

כ"א ח"א

א"ל

ועמ"ז יובן גם מה שמבואר בדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצי"צ³⁴ ותענוג הפרטי שבכל מצוה, מה שבכל מצוה יש תענוג מיוחד, הוא נעלה יותר מהתענוג

ה

24 ברוך כה, יח, וחי' קינ, א. וראה הנחות הרי"ו לזה שם לק"ת שלח מה, ב. ובכ"מ. 25 לק"ת שלח מ, א. עט"ר (נח, ט"ב) ואל"ך. המשך תר"ו ע' נ. לק"ד שבתערה 31. בספרים שבהערה הבאה. ועוד. 26 דעיקר ענין המצוות הוא - רצון העליון ולכן גם המצוות ד'משמטיים' צריך לקיים מצד הציווי, בדרך קבלת עול (שה"ם קונטרסים ח"א מ, א. קפ, א. שה"ם אידש ע' 46 ובכ"מ. 27 ראה וחי' לב, א. 28 תוי"כ (הובא בפרי"ח ע"פ ויקרא א, ט. ספרי הובא בפרי"ח ע"פ פינחס כח, א. 29 ראה גם המשך וככה תר"ו פ"ד. 30 ראה לק"ת אמור לב, ספ"ד ואל"ך. וראה ספר הערכים - ה"ב ע"ך אחבת ה' בכל לבבך, משך ומאדך ס"ו. ש"י 31 ברכות לה, ב. 32 לק"ת ברוכותי מה, ג. ובכ"מ. 33 הובא בסה"מ לצ"צ שרש מנות החמלה פ"מ ודמי"צ קלה, טע"א. 34 פ"ג פ"ד. וראה ע"י לק"ת בסדר ית, ב.

הנהגה כללית מונה

בכ"מ אש"ת

א, ד, פ. ק

ס"ה

ד וצריך להבין . . .

. . . דענין המצוות הוא בכדי לפעול לעשות עי"ז המצוות דלמעלה . . . (ה) ועמ"ז יובן גם מה שמבואר בדרושי הנ"ל דכ"מ דאדמו"ר הצי"צ . . .

יום ב' דר"ה

והרצון הכללי שבכל המצוות בשוה, ושרשו הוא מבחי מקור התענוגים (שלמעלה מבחינת גילוי התענוג, ולכאורה אינו טובן איך זה מתאים עם המבואר בריבוי דרושים²² שהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה (להצטנן) היא נעלית יותר מהכוונה הפרטית דכל מצוה בפרט. ויש לומר הביאור בזה, דבדרוש הני"ל דפ"ק דאדמו"ר ה"צ מצוה מדובר בענין הרצון במצוות כמו שהוא מסובב מהטעם, בכדי שיתהוו המצוות שלמעלה. ומה שמבואר שם דבמצוות יש שתי בחינות, ענין הכללי שבכל המצוות בשוה, וענין הפרטי שבכל מצוה בפרט, הנה שתי הבחינות הן בהרצון שמצד הטעם. שבתחלת המשכתו הוא רצון כללי שייעשו הענינים למעלה ע"י קיום המצוות האדם, וזוה נמשך אח"כ (למטה יותר) רצון פרטי לכל מצוה ומצוה בפרט, בכדי שע"י קיומה תיעשה אותה המצוה דלמעלה שבדוגמתה (ע"י שופר דלמטה, שופר שלמעלה. וכן בשאר המצוות). ולכן אומר שם דיש מעלה בתענוג וכוונה הפרטית (ועד דרש התענוג הפרטי דוקא הוא בבחינת מקור התענוגים), כי הכוונה ברצון זה היא לפעול המצוות (פרטי ענינים) שלמעלה, וזה נעשה דוקא ע"י הפעולה הפרטית דכל מצוה. ומה שמבואר בריבוי דרושים דהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה היא נעלית יותר, הוא, כי שם מדובר בהרצון שישראל מחדשים ועושים ע"י עבודתם, ומצד רצון זה, אופן קיום המצוות הוא לעשות רצון, כוונה כללית.

אולי
(1)

והנה שני אופנים הני"ל בקיום המצוות (מפני ובאופן הציווי דלמעלה, והחידוש שנעשה ע"י ישראל) הם, כמובן, גם במצות תקינת שופר. והגם שגם ענין הפרטי דשופר (שמצד הציווי) הוא למעלה ממדידה והגבלה. דאף שגם במצות תקי"ש יש שיעור ומדה (כברוב המצוות²³) בנוגע למספר הקולות ואופני הקולות וכו"ב, הרי ענינה (התוכן והכוונה) דמצוה זו הוא העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, כידוע²⁴ שענין תקי"ש הוא הצעקה מעומקא דלבא שלמעלה ממדידת והגבלת השכל, בחינת בכל מאדך. ועד"ו (ובמכ"ש) הוא בבחינת השופר שלמעלה (שנעשה ע"י תקי"ש האדם), שהוא למעלה ממדידה והגבלה, שהרי השופר שלמעלה הוא בחינת מקור התענוגים שלמעלה מתענוג פרטי כמבואר בארוכה בדרוש הני"ל דפ"ק דאדמו"ר ה"צ. ומתא, שגם הענין דתקי"ש כמו שהוא מצד הציווי מלמעלה הוא בבחינת בלי גבול (והציווי מלמעלה הוא האתעדלי"ע והנתינת כח על זה שהעבודה דתקי"ש תהי באופן דבכל מאדך), אעפ"כ, מכיון שישראל מושרשים בעצמות, יש ביכולתם לעשות רצון וענין חדש, המשכת רצון המוחלט בעצמותו שהוא כמובן למעלה גם מבחי מקור התענוגים הני"ל. וכני"ל (בתחלת המאמר) דענין תמליכוני עליכם שע"י תקי"ש היא ההמשכה (גם) מרצון המוחלט בעצמותו.

מ"ג

הפ"ק

יש לומר לומר/ני"ל מתחיל בקול פשוט דוקא כמבואר בארוכה בסידור דר"ה לתבין ענין תקי"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל, דקול פשוט זה מעורר הפשטות (והפשטות) דישראל, והפשטות דישראל הוא חד עם פשיטות העצמות²⁷. וי"ל שזהו ג"כ מהטעמים (בגלל ההשתדלות דהבעש"ט (ועד לפני התגלותו כבעש"ט) שאנשים

ה"ג

(25) ראה אנה"ק ס"י (קטו, א). (26) ראה לקרית נצבים מד, ב ר"ה ט, ב. ובכ"מ (37) ראה תורת הבעש"ט לקו"ד כרך ג תנא, רש ע"ב. כש"ט - הוצאת קה"ת - הוספות סקני"ח. די פשיטות העצמות פון עצמות אי"ס ב"ה אין ו"ז מתגלה אין די פשיטות פון א איש פשוט. וראה רשימת כ"ס מ"ח אדמו"ר ד"ת אתם נצבים תש"ו (ספ"ה תש"ו ע' 256 ואילך).

הנחה בלתי מוגה

- .. שהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה (שיוצגו) היא נעלית יותר מהכוונה הפרטית דכל מצוה בפרט ..
- .. דבדרוש הני"ל דפ"ק דאדמו"ר ה"צ ..
- .. כי הכוונה ברצון זה היא לפעול לעשות המצוות (פרטי ענינים) שלמעלה ..
- (1) והנה שני אופנים הני"ל ..
- .. כמבואר בארוכה בדרוש הני"ל דפ"ק דאדמו"ר ה"צ ..
- (2) ויש לומר שזהו ג"כ מה שזהו מתחיל בקול פשוט דוקא ..

משוטים וגם קטנים וקטנות יאמרו ברוך השם וכי"ב [וסיפור פרט זה (דהנהגת
 הבעש"ט) מספר לנו עיי' רבותינו נשיאינו³⁸, היינו שזוהי הוראה ונתנית כח לכאוי"א,
 כי כאשר איש פשוט אומר ברוך השם וכי"ב, כוונתו בזה היא להעצמות³⁹ (כידוע⁴⁰
 דמה ששם שמים שגור בפי כל הוא העצמות). ועדי"ו הוא גם בקיום המצוות, דקיום
 המצוות דאיש פשוט הוא לא מפני שעיי' קיומו המצוות נעשים הענינים למעלה,
 דאיש פשוט אינו יודע מה למעלה ומה למטה ומה בד' סטרי"ן, אלא מפני הציווי, אשר
 קדשנו במצוותיו וצונו. וזהו ע"י קול פשוט דתק"ש, דלאחרי כל ההשגות בהעילוי
 שנעשה עיי' קיום המצוות, דעיי' קיום המצוות דהאדם נעשים המצוות שלמעלה,
 וכמו מצוות תק"ש דעיי"ו נעשה שופר שלמעלה, הנה תכלית השלימות הוא לקיים
 המצוה בפשטות [ווי"ל שהוא עיי' נעוץ תחלתו בסופו⁴¹, וכמו שתחילת העבודה (לפני
 ששייד לכוונות) היא בפשטות, עדי"ו הוא גם בגמר וחותם (שלימות) העבודה], ועיי"ו
 דוקא ממשיכים ונעשים דבר אחד עם פשטות העצמות.

(עדי"ו)

ועפ"י יובן גם מה שמבואר בדרושי⁴² אדמו"ר מהר"ש⁴³ (שענינו הוא
 מלתכחילה אריבע"ב⁴⁴) שני משלים על תקיעת שופר, משל אי בשם הבעש"ט
 וי"ל מכן מלך שהלך בדרך רחוקה וכי ועד ששכח גם לשון מדינתו והתחיל לצעוק
 בקול פשוט (בהמשל שם אומר הלשון בקול גדול, אבל בהמשל אומר הלשון בקול
 מוטל) שאינו יכירו בטבעית עין דקלא. ומשל ב' מהרה"ג החסיד מהרל"ג ז"ל
 מבארדיטש⁴⁵ מענין לבושים כשהמלך הי' ביער (שאינם בגדי מלכות כלל⁴⁶),
 כמבואר שם בארוכה הפרטים שבוה. דלכאורה תמוה, הרי ידוע שבר"ח צריך ליהרהר
 מלהזכיר ענינים ותוארים בלתי רצויים, שלכן אין אומרים וידוקבר"ה [וכן] וצריך
 לדבר אז רק במעלתם ושבתם של ישראל, וכאן מבאר תק"ש דר"ה במשלים אלו
 שרוב הפרטים שבהם הם לכאורה ענינים דהיפך השבח⁴⁷ [ודייקתי מטעם זה
 בהמאמר דר"ה לחוכיר ולדבר רק נקודת התוכן דשני משלים אלו, ולא הפרטים].
 והגם שמאמר הני"ל (שבו נתבאר בפרטיות שני משלים אלו) נאמר בש"פ תבוא ולא
 בר"ה⁴⁸, אעפ"כ, הרי משלים אלו הם ביאור על ענין תק"ש דר"ה. וגודל התמי
 שבוה, זה גופא מוכיח דכל הפרטים שבמשלים אלו הם [בפנימיות הענינים] לשבח⁴⁹.
 ויובן זה ע"פ הידוע דמה שתק"ש הוא בקול פשוט דוקא הוא לפי דבר"ה הוא לעברך
 בברית הוי"א אלקיך⁵⁰, דברית זה הוא התקשרות עצמית דהקב"ה וישראל (העוברים
 ביחד בין הבתלים) להיות דבר אחד ממש⁵¹. ומכיון דהתקשרות זו היא ההתקשרות

←

אבות קדושים
 אבות אבות
 ח"א ע' ת"ש

38) שהי"ם אידש ע"י 138 וילין. וראה לקו"ש ח"ב ע' 136 וילין. 39) ראה גם לקו"ד כרך ב' תני,
 רע"א 40) תו"א וירא יד, ב' שהי"ם קונטרסים ח"ב רע"א. ובכ"מ 41) ספר יצירה פ"ו
 מ"ו. 42) המשך וכח תל"ו פ"ב 43) ראה לקו"ש ח"א ע' 124 ח"ב ע' 186. ועוד. 44) כמובן
 מזה ש"ל הכירו את המלך. וגם הבגדים של החכם (בשעה שהולך את המלך מהיער) הם בגדים
 משוטים שאינם לכבוד ולתוארת - שהרי רק פתחו (אשכנז המלך לבית המלכות) הלבשוהו בגדים
 יקרים. 45) שו"ע אדה"י או"ח סתקפ"ד ס"ב ולהעיר ממנהגו (וענין משו"ע אדה"י שם ס"ג, דלכל
 באיבו מלכנו" כל ענין שיש בו הזכרת חטא ואפילו "כתבו בספר סליחה ומחילה". 46) וגם לפי
 מ"ש אדה"י שו"ע שם ס"ב דבאמירת מסוקים כ"י אין קפידא - אין זה דומה לדודי, שפארין
 בחמארה ופרשיות ואלו רק הזכרת בעלמא. 47) ראה מפתח המאמרים דהמשך
 תל"ל 48) ומכיון שהמאמר נאמר בש"פ תבוא ולא בר"ה - מסיק מה שפנימיות הענינים הוא
 לשבח ע"פ שפירוש ענינים אלו במאמר זה דר"ה - הרי במאמר זה מבארים פנימיות השבח דמשלים
 אלו. 49) נבנים ס"ט, י"א וקאי על מ"ש לפניו, שם, טו) אולם נבנים תוים, דקאי על ר"ה לקו"ת ר"פ
 ע"ב פ"ב ב' ע"ב ח"ב ע"ב. 50) לקו"ת שם פ"ד, ב' שהי"ם תרע"ט ע' 25.

מאמר ארבעת תקנה
 ח"א ע' י"ה ענין
 י' ט"ו ע' י'

ואם גם זקנת רב
 קרא (מא), אמר
 זקנת רב. ואם
 גם זקנת רב, א"א.
 ענין מא ס"ב ע"ב

ערך

.. דאיש פשוט אינו יודע (עדי"ן) מה למעלה ס"ח
 ומה למטה ..
 ח) ועפ"י יובן גם מה שמבואר בדרושי פ"ק
 אדמו"ר מהר"ש ..

לפני שהשיב אותו על כסא מלכותו, וגם בהמשל מבאר דבגדים אלו הי"ע הלבוש שהי' בזמן מ"ת כשהמלכנו אותו ית' בשופר קודם מ"ת עצמו, היינו לפני (למעלה) שנעשה מלך.

והגם הדלשונוט שאומר שם (בהמשל וגם בהמשל) כפי שהם בפשוט אינם מדברים בשבחן של ישראל, הרי אומר בהמאמר שם דמשל זה הוא מהרה"צ החסיד מהר"ו"צ ז"ל מבאריטשוב, וידוע ומפורסם בכל העולמות דהר"ו"צ ז"ל הי' אוהב ישראל ומליץ יושר על כאו"א מישראל ומכרע את כאו"א מישראל לכף זכות ובאופן דמלכתחילה אריבער, ולכן, כשאומר בהמאמר דמשל זה הוא מהר"ו"צ ז"ל, מובן בפשטות דכל הלשונוט שאומר שם הם למעליותא. והי"ז שיטתו ודרכו בנוגע לבני"י, כידוע פירושו של הר"ו"צ ז"ל בהפסוקים שבתחלת ספר ישעי', שיש שם תוארים דבני"י שהם לכאורה כן מפרש הרה"צ מבאריטשוב דתוארים אלו מורים על שבחם של ישראל (וכדמוכח גם מזה שתוארים אלו נאמרו בספר ישעי', דישיעי הוא נביא הישועה, כשמו ישעי' מלשון ישועה⁶⁴), ולא עוד אלא שהם שבחים נעלים ביותר שאין בתוארי שבח דוגמתם. וי"ל י"פ הידוע⁶⁵ בפירוש מארז"ל⁶⁶ פירעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (ועד"ו בפירוש לשון המשנה⁶⁷ "דין וחשבון"), דכאשר אדם אומר פסק דינו של אדם אחר הוא פוסק בזה גם על עצמו, הרי פסק דינו של הרה"צ מבאריטשוב בנוגע לתוארים הנ"ל שבישעי' הוא גם פס"ד בנוגע לתוארים הנ"ל שבתורות ומשלים שלו.

ובפרט שכבר הי' לעולמים, ומעשה רב, כמסופר בגמרא⁶⁸ שאמרו לשונוט שנראים בחיצוניות כו' ובאמת כולחו ברכתא נינהו, ומה שברכו אותו בלשון כזה הוא כמ"ש⁶⁹ אדמו"ר הצ"צ⁷⁰ לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים, דהברכות שמבחינת סתים הם ברכות נעלות יותר וגם המשכתם למטה היא בתוקף גדול יותר (מיט א' שטורעם). וכדאיתא בגמרא שם, שברכו אותו תוליד בניס כו' המשכת וגילוי כח האי"ס⁷¹ בדור ישירים יבורך. והנה פירוש זה (דמה שברכו בלשון כזה הוא לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים) אומר כן אדמו"ר הצ"צ שהוא "יותר נראה כפשוטו". דלפניו מובא שם (בענין הברכות שבפרשת בחוקותי) שהי"ע דהיפך הברכה אלא שזה קאי על הלעו"ז. ואח"כ מבניא פירוש נעלה יותר⁷², דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה הוא בכדי לחדודי. דגם לפי פירוש זה, ענין הברכה שבלשון זה אינו בפשוט ובגילוי, שהרי בכדי לעמוד על אמיתית הענין צריך לחידוד השכל. אבל אח"י מסיק דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה אין זה גרעון ח"ו אלא אדרבה מפני שהברכות נעלות יותר. ועל פירוש זה אומר שהוא "יותר נראה כפשוטו", דמה שלשונוט אלו ברכתא נינהו אין זה פירוש מחודד כ"א הפירוש הפשוט, גם בעולם הפשט. ולאחר שכתב אדמו"ר הצ"צ פתח את הדרך, ובפרט שלמד ונתן זה בתורה מלשון הוראה⁷³, נעשה זה הוראת ונתינת כח לכאו"א, לפרש ולגלות הברכה גם בלשונוט וענינים שבחיצוניותם נראים כו', ואדרבה, ברכות אלו הם

64 ראה פרישי ומגיד שח"פ ישעי' טו, א. זח"ב קטט, סני"ב שה"ש השיגריש ע 140. אח"י: ת"ך וכר' ב' ריש ע' ז' וראה גם אה"ק ס"ב. 65 לקו"ת דיד' ב' 1207 ואל"ף ושי"ב. 66 אבות פ"ב ס"ו. 67 שם מ"א. 68 מ"ק ט"ב. 69 לקו"ת בחוקותי מה"ב. 70 ראה לקו"ת שה"ש ט. א. 71 מורח"ק מהר"א לט"ק שם. 72 וי"ג ט"ב. 73 לא ר"ב תלפיות י"א.

קפ"א ר"ב וראה
או"ת בחוקותי
כ"ג פ"ג א"ק"פ
וא"ל

כ"ב מהר"א
ת"כ פ"ה ת"כ
א"ל וראה
מהר"א וראה
כ"ג פ"ג א"ק"פ
וא"ל

- ס"י .. ומה שברכו אותו בלשון כזה הוא כמ"ש
- י) והגם דהלשונוט שאומר שם ..
- ס"יא ..
- יא) ובפרט שכבר הי' לעולמים ..
- .. ומה שברכו אותו בלשון כזה הוא כמ"ש
- כ"ב אדמו"ר הצ"צ ..
- .. אומר כ"ב אדמו"ר הצ"צ ..
- .. ולאחר שכתב שאדמו"ר הצ"צ פתח את הדרך ..
- 69 לקו"ת בחוקותי מה"ב, ב בהגה"ה ..

מלאת ביותר, וכפשוטו, בטוב הנראה והנגלה. דכה זה (להמשיך כל הענינים בטוב הנראה והנגלה) הוא גם בכל ימי השנה. ובפרט ברי"ה כשמסתירים את המלך בשמחה גדולה (כמובא לעיל מ"ח אדמו"ר), דשמחה מוצתת כל הגדרים⁷¹. ועאכ"כ כיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, דכל ההמשכות הנעשים ע"י תקי"ש נעשים הם בשבת מצ"ע, דבשבת נמשך בח"י הענוג הפשוט, כמבואר בארוכה בהמשך כיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ם) ני"ע⁷⁴.

(71)

וזוהו אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (כמובא לעיל בהתחלת המאמר) דאדון עולם בנימטי אין סוף קאי על המלכות כמו שהוא בעצמותו ית', רצון המוחלט בעצמותו, ומבאר שם⁷⁵, דברצון המוחלט בעצמותו אין שייך העלאת מ"ן כלל. אבל אעפ"כ, כ"ז והמאמר ד"ה אדון עולם בא [בהמשך] (כני"ס) להמאמר ד"ה כיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת שבו מבאר הענין דתק"ש ברי"ה (העבודה הכללית שכוללת כל פרטי העבודות דכל השנה), דעבודת ישראל פועלת לא רק בנין הוי"א (וגם כל הבחינות והפרצופים דכל ההשתלשלות, כני"ל בארוכה), ולא רק שהיא מעוררת גם באו"ס שלפני בחינת רצון הנלוו (בהבחינה דגילוי לוולתו) וגם בחינת רצון הנעלם (בהבחינה דגילוי לעצמו), אלא יתירה מזו, דמצד זה ישראל מושרשים בהעצמות, הם ממשיכים גם מבחינת רצון המוחלט בעצמותו, בחינת אדון עולם בנימטי אין סוף⁷⁶. והמשכה זו היא (בעיקרה) למטה בעולם העשי הנשמיית, ובוה נופא - בענינים נשמיים, דנוסף על הדין ברי"ה בענין המשכת אלקות, משפט⁷⁷ לאלקי יעקב⁷⁸, הנה עיקר הדין ברי"ה הוא בענין השמעות נשמיות⁷⁹, וישראל זוכים בדין כ"י הענינים, הן בהשמעות רוחניות והן בהשמעות נשמיות בבני חיי ומווני רוחי, וכאמור דעיקר הענין דרי"ה היא ההמשכה בשמיות, מעל ישועות בקרב הארץ⁸⁰, דהמשכת הישועות (בכל הפרושים שבוה) תהי' באופן דפועל, דלשון פעולה מורה על פעולה נשמית דוקא עוד יותר מלשון עשי', ובוה נופא בקרב הארץ⁸¹, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו. ובמטות הוא, שכאו"ס משראל נכתב ונתתם בספרן של צדיקים נמורים⁸², כי ועמך כולם צדיקים⁸³ (צדיקים נמורים), לאלתר לחיים ולאלתר לנאולה⁸⁴, דכאו"ס משראל יצא מהגלות לנאולה האמיתית והשלימה, וכמ"ש בהפטורה דרי"ה⁸⁵ קהל גדול ישובו הנה, דבוה נכלל כל אחד ואחת מישראל כמבואר בארוכה בהפטורה דרי"ה, ובשמחה גדולה וכני"ל שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה, ושמחת עולם על ראשם⁸⁶, בנאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(תכ"ג 1310)

(מה"מ תרנ"ג ע' רכ"ג) / תרס"ו

71) ראה ד"ה שמתחלת הדין... 72) פ"ה (76) להעיר... 73) ש"מ שיום המאמר ד"ה אדון עולם תשי"ג... 74) ע' תקמ"ג ואילן... 75) דמוה משמע... 76) דענין העבודה (תפלה) ובפרט ברי"ה... 77) תהלים פ"א... 78) לאלקי יעקב... 79) נשמיות... 80) תהלים פ"א... 81) תהלים פ"א... 82) נמורים... 83) נמורים... 84) לנאולה... 85) בהפטורה... 86) ראשם...

ש"ס א"א (א) ק"פ (כ"כ)

אגבתי קופא לרב אצתי אהר"ח ת"ס ס"א וא"ק
ש"ס ע' ק"פ וא"ק. ת"ס ע' ק"פ וא"ק.
(אגבתי קופא ת"ס ע' ק"פ וא"ק)

הנהגה בלתי מונה

ס"י"ב

יב) וזהו אדון עולם..

בס"ד. האם אפשר להוסיף את ההערות ומ"מ דלהלן:

1* דערב ר"ה הוא יום הולדת שלו ("היום יום" כ"ט אלול, ערב ר"ה. ועוד).

3* כ"ה באוה"ת שס. וברד"ה זה חרנ"ט, חרס"ה, חש"ג ועוד: איך דחב.

ובסידור שס: איך הי' כח ביד חכמים לעקור.

16* וראה גם להלן ד"ה ארון עולם פ"ב בתחלתו.

20* סי' יד.

35* ועד"ז במשנת חסידים מס" ליל ר"ה פ"ח מ"ב. - הובאו בלקו"ת שלח מז, א.

36* ויתירה מזו, ששבת פועל שינוי (לא רק בטבע דישראל, אלא) גם בסמבטיון

(בר"ר פי"א, ה. תנחומא תשא לג. וראה גם סנהדרין סה, ב ובפרש"י שם ד"ה

סמבטיון יוכיח), גשם העולם.

44* ולהעיר, שזהו אחד מטעמי תק"ש בר"ה - רס"ג, הובא באבודרהם בטעמי

התקיעות (ענין השביעי). וראה טור (ונ"כ) או"ח ר"ס תקפ"א; השלמה לשו"ע

אדה"ז או"ח שס; אוה"ת נצבים ע' א"רפ ואילך - בנוגע לתק"ש בחודש אלול.

בסוף הערה 45 - ולהעיר שזהו אחד מטעמי תק"ש בר"ה - רס"ג הובא

באבודרהם שם (הענין השלישי), הובא להלן בפניס.

בסוף הערה 46: בשבת שם "יצהה", אבל בתניא (רפפ"ד. פל"ו) נכ"מ הובא "פרחה".

וראה שמו"ר פכ"ט, ד. שהש"ר פ"ה, טז (ג).

51* לקו"ת שס. וראה גם לקו"ת ר"פ תבוא (מא, ג), מרמ"ז לזח"ב לב, ב. וראה

גם זח"ב רלא, א. פענה רזא ס"פ נצבים.

52* בהמשל שם אומר הלשון "בקול גדול", אבל בהמשל אומר הלשון "בקול פשוט"*.
 (52*) ומסתבר שגם בהמשל הכוונה לקול פשוט, שהרי "מחמת אריכות הזמן שבת
 גם לשון מנינתו", והמלך מכירו (רק) ע"י עולב.
 52** מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).
 52*** ראה סה"ש ה"ש"ת ע' 115. וראה גם להלן ד"ה ארון עולם סי"א.
 58* ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ה ס"ד: קודם שיתקע יברך כו' לשמוע קול שופר
 כו' לפי שהתקיעה אינה עיקר המצוה אלא שמיעת קול שופר הוא עיקר המצוה כו'.

תשובה לשאלת המניחים

[1] על שאלתם: "האם אפשר להוסיף את ההערות ומ"מ דלהלן" - מחק תיבת "האם", והשאיר את התיבות "אפשר כו".

[2] מחק את כל הערה * 52 ושוה"ג - וכתב:

נמצא לקמן בפנים ובהערה כג

- 2 -

לר"ה אדון עולם

7* של"ה שט. הריעב"ץ בסידורו (בית יעקב).

35* ראה שושו"ע (ודאדה"ז) או"ה סתק"צ.

בסוף הערה 42: ולהעיר אשר בשנה זו (תשמ"ג) ימלאו מאה שנה להחלקות-הילולא שלו.

43* ומסתבר שגם בהמשל הכוונה לקול פשוט, שהרי "מחמל אריכות הזמן שבת גם לשון מדינתו", והמלך מכירו (רק) ע"י קולו.

43** מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).

בסוף הערה 61: - ולהעיר, אשר פסוק זה שייך לר"ה - ע"פ דרשת חז"ל בפדר"א

פי"א, שביום שנברא אדה"ר, בראש השנה, המליך עליו (ועל כל הבריות) את

הקב"ה ואמר ה' פלך באות לבש וגו'.

67* ראה שבת כא, א. וש"נ.

כס"ד.

מזו"ב מאמר ד"ה יו"ט של ר"ה דערב ר"ה
ה'תשמ"ג והמשכו ד"ה אדון עולם דיום ב' דר"ה
ה'תשמ"ג, להוציאם לאור לקראת ר"ה הבעל"ט.
מאמרים אלו הוגהו בשעת ע"י כ"ק אדמו"ר
שליט"א (פעם אחת), ויצאו-לאור בשעת בקופידי.
בקריכתו זו הוקנו כמה מספריות הדפוס וכו',
כזן ניתוספו הערות ומ"מ (חלק עה"ג, וחלק
מאורפים בפני עצמם).

זהו
המאמר
המפורסם
המפורסם.

על הפתק שצירפו המניחים, ציין המזכיר הריליג שזהו "להו"ל לקראת ר"ה הבעי"ל. ועל זה כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בתאריך מוצש"ק סליחות, התשמ"ו.

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
תשועי

מאמרי
יו"ט של ר"ה,
אדון עולם
תשמ"ג

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה חמישית

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלש לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות גדולות
צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ראש השנה הבעלי"ט (שחל להיות בשבת) — הננו מוציאים לאור, ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, את המאמר ד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, והמשכו ד"ה אדון עולם, שנאמרו בהתוועדויות דערב ר"ה ויום ב' דר"ה התשמ"ג.

מערכת „אוצר החסידים“

מוצגים סליחות. התשמ"ו.
ברוקלין, נ"ה.

בס"ד. ליל ערב ר"ה ה'תשמ"ג

יום טוב של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה¹. וצריך להבין [כמו שמדייק אדמו"ר הצי"צ במאמרו ד"ה להבין הטעם²], הרי תקיש היא מ"ע דאורייתא כמ"ש³ יום תרועה יהי לכם, והיאך ביטלו אותה משום גזירה שמא יעבירונו כו"ס. וביותר יש לתמוה⁴, דמזה שבמקדש היו תוקעין גם בר"ה כשחל בשבת הרי מוכח שמצות תקיש ישנה גם בפועל גם ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ולמה ביטלו אותה בחו"ל ואפילו במדינה מפני הגזירה שמא יעבירונו. וגם צריך להבין מה שפסוקי שופרות אומרים גם בר"ה שחל בשבת, דהגם שאמירת הפסוקים קשורה ובאה בהמשך לתקיעת שופר, ובר"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, מ"מ אמירת הפסוקים היא גם בר"ה שחל בשבת.

ומבאר זה (במאמר הנ"ל) ע"פ הידוע דכל המצוות שלנו הוא (בכדי) שע"י אתעדלית אתעדל"ע. היינו, דמה שישראל מקיימים את המצוות הוא בכדי לפעול ע"י המצוות שלמעלה. דהנה כל המצוות שלמעלה נעשים הם ע"י שהאדם שלמטה מקיים את המצוות, וכמ"ש⁵ ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאוני⁶, רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא⁷, בחינת ז"א, והמשכת האור בהכלים דז"א וכן הגדלת הכלים היא ע"י קיום המצוות של האדם התחתון דוקא⁸, כמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם⁹, דהמצוות שלמעלה הוא דוקא ע"י אשר יעשה אותם האדם, נשמה בגוף. דכמו"כ הוא במצות תקיש, שע"י שישראל תוקעים בשופר, נעשה ע"י תקיעת שופר שלמעלה¹⁰.

-
- (1) משנה ר"ה רפ"ד (כט. ב).
 - (2) דערב ר"ה הוא יום הולדת שלו (היום יום"כ בט אלול, ערב ר"ה. ועוד).
 - (3) נדפס באוה"ת ר"ה (כרך ה) ע' ביקט ואילך. וראה גם ד"ה להבין המשנה בלקו"ת ר"ה (נו, א ואילך) ובסידור (עם דא"ח) שער התקיעות (רמ, ג ואילך). המשך י"ט של ר"ה תרס"ו. תשי"ג. ועוד.
 - (4) פינחס כט, א.
 - (5) כ"ה באוה"ת שם. וברד"ה זה תרנ"ט, תרס"ה, תשי"ג ועוד: איך דחו. ובסידור שם: איך ה"י כח ב"ד חכמים לקפור.
 - (6) כמסקנת הגמרא (בבלי) בר"ה שם.
 - (7) אוה"ת שם.
 - (8) ראה גם המשך תרס"ו בתחלתו.
 - (9) בהר כה, יח.
 - (10) זח"ג ק"ג, א. וראה הגהות הרח"ץ לזהר שם. לקו"ת שלח מה, כ. ובכ"מ.
 - (11) ראה תקי"ז תיקון ל' (עז, סע"א), הובא בתניא פ"ד. רסכ"ג. ועוד.
 - (12) ראה קריא בתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, ב): שכל המצוות לתקן רמ"ח אברי ז"א. וראה תיאור מקץ לז, ד. לה, ג. יתרו סז, ד ואילך. המשך י"ט של ר"ה תשי"ג פ"ה. ובכ"מ.
 - (13) אחרי י"ח, ה. וראה לקו"ת תצא מ, רע"ג. שה"ש ב, א.

ובזה מבארים מ"שי¹¹ תקעו בחודש שופר, שידוע דיוק הבעש"ט בזה¹², שלכאורה הול"ל תקעו שופר בחודש, ומבאר בזה, דמ"ש תקעו בחודש (בחודש נסמיכות לתקעו) הוא, כי בחודש קאי על תקעו, דבכל שנה צ"ל התקיעות באופן חדש. והטעם על זה, כי בכל שנה מתחדש בחינת השופר. ומכיון שכל הענינים שלמעלה נעשים ע"י עבודת בני, כתורת הה"מ¹⁶ בפירושו המשנה¹⁷ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן צ"ל התק"ש דישראל באופן חדש בכדי שע"י יופעל למעלה ענין חדש.

ב) **והנה** כמו שהוא במצות תק"ש דר"ה שבכל שנה שהוא באופן חדש, עד"ז הוא בכל המצוות, כמארז"ל¹⁸ בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ויתירה מזו חדשים ממש¹⁹. אלא שבתק"ש, מכיון שהיא מצוה כללית על כל השנה²⁰, כידוע²¹ הטעם על מה שנקרא בשם ראש השנה (ולא תחלת השנה) לפי שהוא הראש הכולל כל ימי השנה, ענין זה הוא ביתר שאת. וי"ל, דענין זה (החידוש שבתק"ש) הוא השרש שממנו נמשך שגם המצוות דכל השנה יהיו חדשים. דהנה מצות תק"ש בר"ה ענינה הוא שתמליכוני עליכם²², ומכיון דאופן המצוות הוא לפי האופן דתמליכוני עליכם, כמובן ממארז"ל²³ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור עליכם גזירות, לכן ע"י שתק"ש הוא באופן חדש נעשה כן בכל המצוות. דע"י תקעו בחודש נעשה התחדשות כביכול במדת מלכותו ית', בזה שהוא ית' מלך על ישראל (תמליכוני עליכם), וע"י גם במלכותו על כל העולמות [דגם זה נעשה ע"י ובשביל ישראל, שהקב"ה ממלא את בקשת ישראל מלוך על העולם כולו בכבודך²⁴, שבוה (ב"העולם כולו") נכללים כל העולמות כולם], שבכל ר"ה נמשך חיות חדש בכל סדר ההשתלשלות, חיות חדש שלא הי' עדיין מעולם, כמ"ש אדמו"ר הזקן באגה"ק²⁵, וחיות זה נמשך אח"כ גם בכל ימי השנה, ע"י י"ב ראשי חדשים, כמבואר בארוכה בספר עטרת ראש לאדמו"ר האמצעי²⁶. ועד"ז הוא גם במצוות, דענין החידוש שבמצוות (בכל יום כו' חדשים) במשך כל השנה, נמשך הוא מהחידוש דתק"ש שבר"ה.

-
- 14) תהלים פא, ד. ולהעיר, אשר מזמור זה הוא שירו של יום ר"ה (ר"ה ל, ב).
 15) כתר שם טוב (הוצאת קהית) סק"ט (טו, א). סרניו (לה, א).
 16) לקרא להה"מ (הוצאת קהית) סקציח (ג, סע"ג). או"ת קיב, ב (בהוצאת קהית תשי"מ ואילך — תת"ס).
 17) אבות פ"ב מ"א.
 18) שו"ע (נדאדה"ז) או"ח סס"א ס"ב. וראה פרש"י עה"פ ואתחנן ו, ו. מספרי שם.
 19) פרש"י עה"פ תבוא כו, טז (וראה לק"ש חכ"ד ע' 193 הע' 40).
 20) וראה גם לקמן ד"ה אדון עולם ס"ב בתחלתו.
 21) לקרא תבוא מא, ג. נצבים מז, א. ר"ה נת, א. עטר שער ר"ה בתחלתו. ובכ"מ.
 22) ר"ה טו, א. לד, ב.
 23) ראה מכילתא (ויל"ש) עה"פ יתרו כ, ג. פרש"י עה"פ אחרי ית, ב. וראה המשך יו"ט של ר"ה תשי"ג פכ"ז (סה"מ תשי"ג ע' 69).
 24) תפלת מוסף דר"ה.
 25) סי' יד.
 26) בתחלתו (ג, ב). וראה גם לקרא ר"ה שם.

ג) ובזה יובן²⁷ זה שבר"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, כי מה שצריך לתקוע בשופר בר"ה הוא (כנ"ל) בכדי לפעול עייז השופר שלמעלה, ובשבת יש בחי' זו (שופר) בלי עבודת האדם²⁸. דהנה ידוע, דביו"ט אומרים מקדש ישראל והזמנים שישראל אינהו דקדשינהו לזמנים²⁹, משא"כ שבת היא מקדשא וקיימא, ואינה תלויה בישראל שיקדשוה³⁰. ולכן יש בשבת ריבוי ענינים שהם מן המוכן, ומהם כמה באופן דשלימות, גם בלי עבודת האדם. והנה כתיב³¹ לעשות את השבת, דישראל עושים את השבת, וכן כתיב³² זכור את יום השבת לקדשו, דישראל צריכים לקדש את השבת. והענין הוא, שבשבת יש שתי מדרגות³³, מה ששבת מקדשא וקיימא מצד עצמו, ומה שישראל מוסיפים בו עיי עבודתם. דהנה שבת הו"ע התענוג, ואעפ"כ אמרו³⁴ כל המענג את השבת, שצריכים לענג את השבת, וכן כתיב³⁵ וקראת לשבת עונג, שצריך לקרוא ולהמשיך עונג בשבת, כי עיי העבודה דישראל ממשיכים בשבת עונג נעלה יותר. אבל יש עונג בשבת מצד עצמו, מצד זה ששבת מקדשא וקיימא, והוא עונג בשלימות. דהרי כללות ענין השבת הוא שאז נעשה שלימות בכל הבריאה, כמ"ש³⁶ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, דויכולו הו"ע השלימות כפירוש אדמו"ר הצ"צ³⁷, דמזה מובן שגם התענוג דשבת (כמו שהוא מצד עצמו) הוא בשלימות. וזהו מה שבר"ה שחל בשבת אין הכרח כ"כ לתקוע בשופר במדינה. דהנה שופר הוא בחינת תענוג³⁸, וכמו שמבאר בהמאמר³⁹ דשופר הוא מלשון שפרו מעשיכם⁴⁰ ומלשון הנותן אמרי שפ"י⁴¹ (וכן עוד לשונות שמביא בהמאמר שם), שענינם הוא תענוג. ומכיון שכל מה שלמעלה הכל הוא ממך, לכן בכדי שיהי' בחינת התענוג (שופר) שלמעלה, נעשה זה עיי תק"ש דישראל. דכ"ז הוא בר"ה שחל בחול. משא"כ בשבת, ענין התענוג הוא מן המוכן (בלי עבודת האדם), ועד שהתענוג הוא בשלימות (כנ"ל), ולכן בר"ה שחל בשבת המצוה דתק"ש אינה בתוקף כ"כ (עם כל השטורעם) כמו בר"ה שחל בחול, ולכן היא נדחית מצד החשש דשמא יעבירונו כו'.

27) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שבהערה 3.

28) ראה גם לקו"ת ר"ה נז, א. סידור (עם דא"ח) רמג, א.

29) כרכות מט, א.

30) כיצה יז, א.

31) תשא לא, טז.

32) יתרו שם, ח.

33) ד"ה את שבתותי השית פ"ב — סה"מ השית ע' 81 ואילך (ולהעיר גם מלקו"ת בהר דר"ה את

שבתותי — מא, א). וראה שם פ"ד — ס"ע 85 ואילך (ובכ"מ), שבפרסיות יש ג' מדרגות בשבת.

34) שבת ק"ח, א.

35) ישע"י נח, יג.

36) בראשית ב, א.

37) אוה"ת ד"ה ויכולו (בראשית מב, ב ואילך. שם כרך ג תקח, ב ואילך).

38) ראה גם לקו"ת ר"ה, נו, ד ואילך. סידור (עם דא"ח) רמג, ג ואילך.

39) שבהערה 3 (ע' בק"י).

40) ויק"ד פכ"ט, ו. מדרש תהלים פא, ד.

41) ויחי מט, סא.

ד) והנה נוסף לזה שעי' תק"ש נעשה השופר (תענוג) למעלה (בז"א וכו'), דמה שלמעלה הוא ממך, הנה עי' תק"ש ממשיכים התענוג (הבחינה דשופר) בכל העולמות כולם, עד בעולם העשי'. וכמו שאומרים בתפלות ר"ה וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו כו', ואיתא בסידור האריזל⁴²: דג' לשונות אלו קאי על ג' עולמות ביי'ע [נשמה באפו קאי בעולם הבריאה, יצור בעולם היצירה ופעול בעולם העשי'], שהם כללות כל העולמות, ולכן אומרים ברי"ה ג' לשונות אלו כי ההמשכה דר"ה היא בכל העולמות כולם, עד בעולם העשי'. וזה שבר"ה שחל בשבת אין תוקעין הוא לפי שגם ענין זה שנעשה עי' תק"ש, המשכת התענוג בכל העולמות עד למטה, בשבת נעשה זה מצד שבת עצמו. כידוע שההמשכה דשבת היא בכל העולמות, גם בעשי'. וכמבואר בכמה דרושים (ומהם בהדרושים דר"ה)⁴³ שהחיות דכל העולמות, גם דעולם העשי', בשבת הוא נעלה יותר מהחיות שבימי החול. דבימי החול החיות דעולמות הוא מאותיות הדיבור, ובשבת החיות שלהם הוא מאותיות המחשבה. הרי דשבת פועל בכל העולמות, גם בעולם הגשמי. ועד שזה פועל שינוי גם בטבע של עם הארץ⁴⁴ דבשבת (הרי מצד טבעו) אינו יכול לשקר⁴⁵.

ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברי"ה שחל בשבת, הוא לפי שבחינת התענוג (בחינת שופר) שהמשיכו עי' תק"ש במקדש היא נעלית יותר⁴⁶. והיינו דהתענוג שממשיכים עי' תק"ש במדינה הוא התענוג שיש בשבת מצד עצמו, מצד זה ששבת מקדשא וקיימא, ולכן ברי"ה שחל בשבת אין תוקעין במדינה, משאיכ עי' תק"ש במקדש ממשיכים בחינת תענוג נעלית יותר, שאינה בשבת מצד עצמו (והוא ע"ד שנתל בענין כל המענג את השבת, שיש בחינה בתענוג שאינה בשבת מצד עצמו ונעשית עי' העבודה דישאל), ולכן במקדש היו תוקעין ברי"ה שחל בשבת. דבחינה זו היא למעלה יותר מבחינת התענוג גם דכל המענג את השבת (העבודה דשבת)⁴⁷, ונמשכת רק ברי"ה עי' העבודה דתק"ש.

ה) והענין הוא (כמבואר בהמאמר שם⁴⁸), דהנה בתענוג שבמצוות יש שני אופנים. אופן הא' הוא התענוג מזה שקיים ציווי הקב"ה, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, דתענוג זה הוא בכל המצוות בשוה, דמכיון שהרצון הוא שוה בכל המצוות, במילא גם התענוג שמצד הרצון הוא בכלם בשוה. ואופן הב' הוא התענוג הפרטי

42) ועד"ז במשנת חסידים מס' ליל ר"ה ט"ח מ"ב. — הובאו בלקו"ת שלח מו, א.

43) לקו"ת שיש טו, ג. המשך יו"ט של ר"ה תשי"ג סס"ז. ובכ"מ.

44) ויתירה מזו, ששבת פועל שינוי (לא רק כסבע דישאל, אלא) גם במסביון (כ"ר פ"א, ה. תנחומא

תשא לג. וראה גם סנהדרין סה, ב ובפרש"י שם ד"ה סבטיון יז"ח), גשם העולמ.

45) ירושלמי דמאי רפ"ד. רמב"ם הל' מעשר רפ"ב. וראה לקו"ת ח"ד ע' 1038 הערה 24.

46) ראה גם לקו"ת ר"ה נו, ב ואילך. סידור (עם דא"ח) רמג, סע"א ואילך.

47) ויתירה מזו, שהוא למעלה גם מבחינת מתנה דשבת, כמבואר באוה"ת שבהערה 3 בסיום המאמר (ע'

בקיד).

48) ס"ד (ע' בקי"א ואילך).

שבכל מצוה, דבכל מצוה יש תענוג מיוחד. ומבאר בהמאמר, להתענוג הפרטי שבכל מצוה הוא נעלה יותר מהתענוג שמצד הרצון שבשונה בכל המצוות. דזהו חידוש בדרוש זה. דבכ"מ¹ מבואר דהכוונה הפרטית שבכל מצוה היא למטה במדריגה מהכוונה הכללית, וכאן מבאר להתענוג הפרטי הוא נעלה יותר². להתענוג המלוכב בהרצון (שהוא בשונה בכל המצוות) הוא בחינת גילוי התענוג, משא"כ התענוג הפרטי שבכל מצוה שרשו הוא מבחינת מקור התענוגים שלמעלה מעלה מבחינת גילוי התענוג, ומבחינת מקור התענוגים נמשך הארה לכל בחינה כפי מדריגתה דוקא. ועפ"ז מבאר שם³ ענין השופר מה ששופר הוא מלשון תענוג (הנתון אמרי שפר), דלכאורה אינו מובן, הרי ענין התענוג הוא כשיש כמה פרטים דוקא, וכמו"כ הוא בתענוג שבקול (ניגון וכלי זמר) שהוא דוקא כשיש הרכבה של כמה קולות, ומכיון דשופר הוא קול אחד, איך שייך שיהי' בו תענוג. ובפועל אנו רואים, דקול שופר אין בו תענוג, ואדרבה הוא מעורר חרדה כמ"ש⁴ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו⁵, וכן במ"ת כתיב⁶ וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה וכתיב⁷ וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק, דמצד הגילוי הכי גדול ונפלא דבקול שופר עליהם הופעת⁸ היו בביטול (ויעמוד מרחוק), דחרדה וביטול הם היפך התענוג, והיאך אומרים דשופר הוא מלשון וענינו תענוג. והענין בזה הוא (כמבואר בהמאמר שם⁹), דמה ששופר הוא תענוג הוא להיותו מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג. ולכן לא ימצא בקול השופר שום הרגשת תענוג כלל (ואדרבה הוא מטיל חרדה), לפי שהוא למעלה מבחינת תענוג גלוי, כ"א הוא מבחי' מקור התענוגים. ומבחינה זו נמשכים כל פרטי התענוגים. דזהו מה ששופר הוא מלשון שפרו מעשיכם, מעשיכם לשון רבים, דע"י תק"ש נפעל בכל מעשה ומעשה השיפור והתענוג השייך למעשה פרטי זה, כי ההמשכה מבחינת מקור התענוגים היא (כנ"ל) באופן דהתחלקות פרטים דוקא. וזוהי ג"כ השייכות דשופר למ"ת, וכמו שאומרים במוסף דר"ה אתה נגלית כו' ללמד לעמך תורה ומצוות כו' ובקול שופר עליהם הופעת, דבמ"ת היתה המשכת העצמות, אנא נפשי כתבית יחבית¹⁰, המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי התענוג, ומזה נמשך אח"כ התענוג בעשרת

49 לקו"ת שלח מ, א. עסיר דרוש לעשיית נח, סע"ב ואילך. המשך תרס"ז ע נה. ועוד.

50 התייוד בזה — ראה לקמו ד"ה אדון עולם ס"ה.

51 פ"ב פ"ד.

52 עמוס ג, ו.

53 ולהעיר, שזהו אחד מסעמי תק"ש ברי"ה — רס"ג, הובא באבודרהם בסעמי התקיעות (ענין השביעי).

וראה סור (ונ"כ) או"ח ר"ס תפ"א: השלמה לשו"ע אדה"ז או"ח שם: אוה"ת נצבים ע' אר"פ ואילך — בנענע לתק"ש בחודש אלול.

54 יתרו י"ס, סז. — ולהעיר שזהו אחד מסעמי תק"ש ברי"ה — רס"ג הובא באבודרהם שם (הענין

השלישי), הובא הלן בפנים.

55 יתרו כ, טו.

56 תפלת מוסף דר"ה (ברכת שופרות).

57 שבת קה, א (ע"פ גירסת העין יעקב). וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד. אוה"ת יתרו ע' תתקא ואילך.

הדברות, בכל דבור בפרט (על כל דבור ודבור פרוחה נשמתו⁵⁸) התענוג השייך לדבור זה במיוחד, ואח"כ נמשך זה בפרטיות יותר ללמד לעמך תורה ומצוות, בכל מצוה ומצוה בפרט.

ו) ועד"ז הוא גם בענין תקיעת שופר דר"ה, שהיא ההמשכה מכחינת מקור התענוגים (שלמעלה מבחי' גילוי התענוג). שהרי בר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותם וצריך לחדש כל ענין ממקורו ושרשו הראשון, עד מעצמות ומהות⁵⁹. וכמו"כ הוא גם בענין הברית וההתקשרות דהקב"ה עם ישראל, דבכל ר"ה נעשה הברית וההתקשרות מחדש, כמ"ש⁶⁰ אתם נצבים היום (ר"ה⁶¹) גו' לעברך בברית ה' אלקיך, דהמשכת הברית (בר"ה) היא מהעצמות שלמעלה מכל הגילויים. וכמוכן גם משני המשלים על תק"ש שהובאו בהמשך וככה לאדמו"ר מהר"ש⁶², משל אחד בשם הבעש"ט מבין מלך שע"י שצעק בקול פשוט הכיר המלך שהוא קול בנו יחידו, ואף שאין בזה תיבות בלשון מדינת המלך, מ"מ, הנה דוקא זה פעל חידוש הקשר בין המלך ובנו, ומשל ב' מהרה"ג החסיד מהר"ל⁶³ ז"ל מבארדיטשוב⁶⁴ (אוהב ישראל הידוע ומפורסם⁶⁵) מענין לבושים פשוטים (דלבושים הם למטה מקול פשוט), דע"י שלבש הבגדים הפשוטים דוקא, נתחדש הקשר שבין המלך לידידו. דנקודת הענין המובנת משני משלים אלו הוא, דחידוש הברית וההתקשרות שנעשה בר"ה ע"י תק"ש אינו מצד בחי' הגילויים [שהרי בקול פשוט אין בו אפילו מלשון מדינת המלך, וכש"כ לבושים פשוטים שהם למטה מקול], כי אם, באופן חדש-שלא הי' עדיין מעולם⁶⁶. וזהו ג"כ הקשר והשייכות דתק"ש בר"ה עם קול שופר שהי' במ"ת (כמובא באבודרהם בשם הרס"ג בטעמי התקיעות (הענין השלישי), וכמבואר גם בהמשך הנ"ל בהמשל דהר"ל⁶⁷ ז"ל מבארדיטשוב דתק"ש דר"ה הוא אותו הלבוש שהי' במ"ת, ויהי"קול השופר], דכשם שקול השופר דמ"ת הוא המשכת בחי' מקור התענוגים ועד להמשכת העצמות כנ"ל, עד"ז הוא גם בענין תק"ש דר"ה, דענין הברית שמתחדש בר"ה הוא מהעצמות, וכן התחדשות הרצון לקיום העולמות ולבחינת מלוכה שע"י תק"ש (ענין תמליכוני עליכם), מכיון שכל הדברים חוזרים לקדמותם, הוא מהעצמות. וזהו גם מה שהתחלת ברכת שופרות היא בענין מ"ת, אתה נגלית כו' על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצוות, ומסיימים וחותרים שומע

58 ראה שבת פ"ח, ב. בשבת שם, יצתה, אבל בתניא (רפ"ד. פלי"ו) ובכ"מ הובא מפרחה. וראה שמו"ר מס"ט, ד. שהשיר פ"ה, טז (ג).

59 ראה סידור (עם דא"ח) רמ"ו, א"ב.

60 נצבים כט ט"א. וראה לקו"ת נצבים מד, א"ב.

61 לקו"ת שם. וראה גם לקו"ת ר"פ תבוא (מא, ג), מרמ"ז לוח"ב לב, ב. וראה גם זח"ג רלא, א. פנח רזא ס"פ נצבים.

62 תרל"ז, פ"ע. וראה לקמן ד"ה אדון עולם ס"ח ואילך.

63 מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).

64 ראה סה"ש הש"ת ע' 115. וראה גם לקמן ד"ה אדון עולם ס"י.

65 ראה אגה"ק ס"ד.

66 יתרו יט, יט.

קול תרועת עמו ישראל ברחמים, ולפנ"ז בברכת זכרונות חותמים זוכר הברית שקאי (בעיקר) על הברית דהקב"ה וישראל, אתם נצבים היום גו' לעברך בברית ה' אלקיך, ולפנ"ז בברכת מלכיות מסיימים מלך על כל הארץ, שזה נעשה ע"י שתמליכוני עליכם, וכמו שאומרים לפנ"ז (בהפסוקים) מלך⁶⁷ ישראל וגואלו.

וזהו⁶⁸ מה שבמקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, דמכיון דענין תק"ש בר"ה הוא המשכת בחינת מקור התענוגים שלמעלה מבחינת גילוי (כמו קול השופר שהי' במ"ת), דבחינה זו היא נעלית מבחינת התענוג דשבת (גם מבחינה הכי נעלית דשבת), לכן צריך לתקוע גם בר"ה שחל בשבת. ומה שהיו תוקעין רק במקדש ולא במדינה הוא לפי שהמשכת בחינה זו (מקור התענוגים) תלוי' בתנאי המקום, ולכן דוקא בבית המקדש שהי' בו אלקות בגילוי, ועד שהגילוי שביהמ"ק הי' בהתלבשות⁶⁹ באבנים של הבית (ועד"ז במשכן), הי' אפשר להמשיך בחינה זו. ולכן במקדש היו תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, כי בחינה זו (מקור התענוגים) היא נעלית יותר מבחינת שבת, ואפילו מבחינת שבת כמו שהי' במקדש ובר"ה.

ז) **וכמו** שהי' בביהמ"ק, עד"ז הוא גם בתורה. דמיום שחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה כלבד⁷⁰. ולכן אומרים פסוקי שופרות גם בר"ה שחל בשבת גם בחו"ל, דכיון שתורה היא בחינת מקדש (ואדם התוקע והשומע⁷¹ הרי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה⁷² דע"י עסק התורה כדבעי נעשה ענין החירות בדוגמת שהי' בזמן שביהמ"ק הי' קיים), לכן ע"י אמירת פסוקי שופרות דתורה עושים (דוגמת) אותו הענין שהי' נעשה ע"י תק"ש במקדש. וזה נעשה בשמחה גדולה, כמבואר בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת לכ"ק מו"ח אדמו"ר⁷³ שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה. ובחינת התענוג שממשיכים ע"י תק"ש במקדש, ועד"ז ע"י פסוקי שופרות (גם בחו"ל), היא בחינת תענוג הפשוט, ע"ד המבואר בארוכה בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)⁷⁴ בענין התענוג שהוא דוגמת בחינת יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁷⁵. ומכיון דכל מה שלמעלה הכל הוא ממך (כנ"ל מתורת הה"מ), לכן בכחו של כל אחד מישראל לעשות לא רק כל הענינים דהשתלשלות (גם ענינים הכי

(67) יש"ע מד, ו.

(68) בהבא לקמו ראה אוה"ת שבהערה 3 פ"ז (ע' ביקיד).

(69) ראה אוה"ת ויצא קעה. ב. סה"מ תרפ"ז ע' פד.

(70) ברכות ת. א.

(71) ראה שו"ע אדה"ז ארי"ח סתקפ"ה ס"ד: קודם שיתקע יברך כו' לשמוע קול שופר כו' לפי שהתקיעה

אינה עיקר המצוה אלא שמיעת קול שופר הוא עיקר המצוה כו'.

(72) אבות פ"י מ"ב.

(73) תשי"ג, רפ"ב.

(74) תרס"ז ע' תקמ"ד.

(75) תמיד בסופה.

נעלים), אלא שבכחו לעשות גם התענוג הפשוט, ושזה יומשך גם למטה, מלוך על העולם כולו בכבודך כו' ועד שידע כל פעול כי אתה פעלתו, ועאכו"כ שיהי' מלך ישראל (כולל) וגואלו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יתקעו גם ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת בביהמ"ק וביבנה" וי"ל דגם בכל מקום ומקום (כי אז יתבטלו כל הענינים דגזירות), במהרה בימינו ממש ובשמחה גדולה.

בס"ד. יום ב' דר"ה ה'תשמ"ג

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, ומדייק בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה¹ [בהמשך המתחיל יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שבו מבאר (במאמר הראשון²) דהכתרת המלך היא בשמחה גדולה], דצריך להבין, איך תתכן המלוכה בטרם כל יצור נברא, והרי המלוכה היא על הזולת דוקא כמאמר³ אין מלך בלא עם, ויתירה מזו, דמלוכה היא דוקא על מי שבערכו, היינו שהעם הוא בדומה להמלך, דלא זו בלבד שענין המלוכה (באדם) הוא דוקא על בני אדם ולא על בעלי חיים (דגם כשיהי' לאדם אלף אלפים בעלי חיים אין שייך שיהי' מלך עליהם), הנה גם בבני אדם גופא צריך שיהי' להעם איזה שייכות ודמיון להמלך, כידוע⁴ שעם (אין מלך בלא עם) הוא מלשון עמו, ואידך יתכן ענין המלוכה בטרם כל יצור נברא. ומבאר זה בהקדים מ"ש בשל"ה⁵ (ובכמה ספרים⁶) גודל השבח דאדון עולם, ועד שאדון עולם בגימט' אין סוף⁷, דענין אין סוף הוא דרגא הכי נעלית באלקות, ויתירה מזו שהוא למעלה מענין הדרגות, דאמיתית ענין אין סוף הוא⁸ בעצמותו ית'. ועפ"ז מבאר ענין אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, דמכיון שאדון עולם הוא (בגימט') אין סוף, הרי מובן, דענין אדון עולם אשר מלך כו' הוא בחינת המלכות כמו שמושרשת כביכול בעצמותו ית' (אמיתית ענין א"ס), ומכיון שעצמותו ית' הוא כל יכול, שייך שיהי' מלך גם בלא עם, בטרם כל יצור נברא.

ב) והנה מאמר זה בא, כנ"ל, בהמשך להמאמר ד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שבו מבאר בארוכה הענין דתק"ש בר"ה, שהעבודה דתק"ש היא ענין כללי שכולל כל פרטי העבודות דכל השנה. כי ענין תק"ש הוא כמארז"ל⁹ אמרו לפני בר"ה כו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר, ומכיון דכל הציוויים שלמעלה (מצוות) שייכים דוקא לאחרי שהוא ית' נעשה מלך, כמאמר¹⁰ קבלו מלכותי תחלה ואח"כ אגזור עליכם גזירות, הרי, שהעבודה דתק"ש שענינה הוא שתמליכוני עליכם היא השורש לכל המצוות (העבודות) שבמשך כל השנה. ומבאר שם, דענין שתמליכוני עליכם שע"י תק"ש הוא המשכת הרצון למלוכה

(1) נוסח תפלת השחר.

(2) דשנת תשי"ג — נדפס בסה"מ תשי"ג ע' 10 ואילך.

(3) רפ"ב.

(4) בחיי עה"ס וישב לה, ל. עמה"מ שער שעשועי המלך בעצמותו רפ"א. שהיהו"א רפ"ו. ועוד.

(5) לקי"ת במדבר ו, ב. נצבים מד, ד.

(6) בסידורו (שער השמים), ע"ס פרדס שער עצמות וכלים פ"ה.

(7) אלי רבא סמ"ז סקס"ז, ממסה משה סל"א בשם גאונים.

(8) של"ה שם. הריעב"ץ בסידורו (בית יעקב).

(9) המשך תרס"ז ע' קסז ואילך. ס"ע קעב. ובכ"מ.

(10) ר"ה סז, א. לד, ב.

(11) ראה מכילתא (ויליש) עה"ס יתרו כ, ג. פרש"י עה"ס אחרי יח, ב. וראה המשך יו"ט של ר"ה תשי"ג

מכ"ז (סה"מ תשי"ג ע' 69).

(בדוגמת הכתרת מלך בוי"ד, שבאה בשמחה גדולה ובכישול עצום אל המלך, שעי"ז מתעורר המלך ברצון לחפוץ במלוכה). והטעם מה שעבודתם של ישראל מעוררת אצלו ית' הרצון למלוכה הוא לפי שגם לפני"ז יש לו רצון לזה, אלא שרצון זה הוא בהעלם, והעבודה דישראל ממשיכה את הרצון מההעלם אל הגילוי. והסיבה לזה שיש רצון נעלם למלוכה היא, לפי שענין הרצון למלוכה ישנו גם לפני"ז (לפני הרצון הנעלם), והוא הרצון המוחלט בעצמותו. ובאמת לא יתכן לומר על זה דהרצון למלוכה יש גם מקודם (כמו שאומרים בנוגע לרצון הנעלם, דגם שרם שנתעורר ברצון הגלוי יש כבר הרצון בהעלם), כי בעצמותו ית' אין שייך לומר שיש שם איזה ענין שהוא בהעלם, והכל שם הוא בבחינת אחדות הפשוטה בתכלית הפשוטות. וענין תמליכוני עליכם שעי" תקיש הוא לא רק להמשיך הרצון למלוכה מההעלם אל הגילוי, מבחינת הרצון כמו שהוא כלול בהעלם באוא"ס שלפני הצמצום (בהבחינה דגילוי לעצמו), כי אם, שעי"ז נמשך גם מרצון המוחלט בעצמותו, דרצון זה הוא כביכול העצמות גופא (ואין שייך לומר עליו שהוא כלול בהעלם). והמשכה זו ברה"ה היא ע"י תמליכוני עליכם, רצון למלוכה, ומזה נמשך אח"כ הרצון דמצוות (גזירות), דעיקר ענין המצוות הוא הרצון למעלה. וכמבואר בכ"מ¹², דמה שקיום המצוות צריך להיות דוקא בפרטיות ובדיוק (כפי שנצטוינו), הוא, כי ברצון נוגע שכל פרט ופרט יהי' כפי הרצון.

ג) ומבאר בהמאמר (ד"ה אדון עולם¹³), דעי" מעשה המצוות נעשה בנין הכלים דז"א, וגם המשכת האור בהכלים דז"א. וענין זה שייך גם להתחלת ההמשך) יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה¹⁴, כמ"ש בהמאמר דאדמו"ר הצ"צ¹⁵ (שעליו מיוסד המאמר שנאמר בערב ר"ה) וטעם על מה שבר"ה שחל להיות בשבת אין תוקעין במדינה, כי המצוות שלנו הוא (בכדי) שעי" אתעדל"ת אתעדל"ע, שעי" עשיית המצוות דהאדם נעשים המצוות שלמעלה (רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא¹⁶). דכמו"כ הוא גם במצות תק"ש שענינה הוא בכדי לעשות עי"ז בחינת השופר שלמעלה, ולכן ברה"ה שחל בשבת אין תוקעין (במדינה), כי בשבת יש בחינת השופר שלמעלה (בחינת התענוג) גם בלי עבודת האדם, מצד השבת, ושבת הרי מקדשא וקיימא¹⁷. ומה שבמקדש היו תוקעין גם ברה"ה שחל בשבת הוא לפי שבמקדש, שזה שער השמים¹⁸, הי' נתינת כח לעשות בחינה נעלית יותר בתענוג (כמשנת בארוכה בהמאמר דערב ר"ה). וענין זה, דהמצוות

12) לקו"ד כרך ד תשע, ב. וראה גם המשך תרס"ו ע' תכב.

13) פ"ה.

14) משנה ר"ה רפ"ד (כט, ב).

15) ד"ה להבין הטעם כו' — נדפס באוה"ת ר"ה (כרך ה) ע' בקט ואילך. וראה גם ד"ה להבין המשנה

כו' בלקו"ת ר"ה (נו, א ואילך) ובסידור (עם דא"ח) שער התקיעות (רמ, ג ואילך).

16) ראה תקו"ז תיקון ל' (עד, סע"א), הובא כתניא פ"ד. רפכ"ג. ועוד.

17) ביצה יז, א.

18) ויצא כח, יז. פרש"י עה"פ.

(הענינים) שלמעלה נעשים דוקא ע"י קיום המצוות דהאדם, הוא בכל הבחינות וכל הפרצופים דכל סדר ההשתלשלות, כתורת הה"מ¹⁹ בפירוש המשנה²⁰ דע מה למעלה ממך דכל מה שלמעלה הוא ממך. דבחינת התענוג (שופר) שלמעלה נעשית (כנ"ל) ע"י קיום מצות תקיעת שופר, ובחינת המוחין שלמעלה (שהו"ע התפילין, כידוע²¹ דד' הפרשיות הם בחינת ד' מוחין) נעשית ע"י קיום מצות תפילין, דע"י שהאדם מניח תפילין עושה שהקב"ה מניח תפילין²², וכ"ה גם בהמדות (דז"א), דע"י שהאדם שלמטה מקיים מצות ואהבת את הוי"ו אלקיך ומצות את הוי"ו אלקיך תירא²³ (דאהוי"ו הם השרש לכל המצוות²⁴) נעשה עי"ז הבנין דז"א, וכ"ה גם בבחינת המלכות, דבנין עולם הדיבור (מלכות) נעשה ע"י הדיבור של האדם התחתון בדברי תורה ודברי תפלה. וזהו תוכן הענין דקיום המצוות (לפי המבואר במאמרים אלו), כי הבחינות שלמעלה הם (בכלל) במספר רמ"ח (רמ"ח אברין דמלכא), ובנין כל הבחינות שלמעלה הוא ע"י קיום רמ"ח מ"ע (דהאדם), וכמ"ש²⁵ ועשיתם אותם, אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאוני²⁶.

ד) וצריך להבין, הרי ידוע²⁷ שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא מפני שזוהו ציווי הקב"ה (וכנוסח ברכת המצוות אשר קדשנו במצותיו וצונו) ולא מצד הטעם²⁸ והסגולה שבהם, כולל גם הטעם שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה. ויש לומר הביאור כזה, דבמצוות (הרצון והציווי דלמעלה שבנ"י יקיימו מצוות) יש שני ענינים. הסיבה והטעם על הציווי, ומה נעשה מציאות המצוה (הציווי), שהוא מסובב מהטעם. ואח"כ (לאחרי הציווי דלמעלה) באה עשיית המצוה ע"י האדם שמקיים אותם. ובוזה שני אופנים כלליים. אופן הא' שמקיימה לתכלית הציווי (שיושלם הטעם דהציווי), ואופן הב' הוא שמקיימה באופן נעלה יותר, דקיום המצוה שלו הוא באופן שע"י הוא עושה כביכול רצון חדש, שלמעלה באין ערוך מהרצון המסובב מהטעם. דלהיות שישאל מושרשים בעצמות (בעל הרצון), ישראל ומלכא בלחודוה²⁹, לכן כשישראל מקיים מצוה, ביכלתו לעשות רצון חדש שלא הי

19) לקרא לה"מ (הוצאת קה"ת) סקצ"ח (ג, סע"ג). ארית קיב, ב (בהוצאת קה"ת תשמ"ג ואילך — סת"פ).

20) אבות פ"ב מ"א.

21) ראה סידור (עם דא"ח) שער התפילין ז, סע"א ואילך. אמ"ב ח"ג שער התפילין פקליה ואילך (הוצאת קה"ת תשמ"ה קיב, א ואילך). ובכ"מ.

22) תרי"א מקץ לה, ג. ובכ"מ. ושם, דכ"ה בכל המצוות, ד. עיקר הכוונה במעשה המצוות למטה באדם

הוא . . להיות הקב"ה מקיים המצוות."

23) ואתחננו ו, ה, שם, יג. עקב י, כ. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב.

24) ראה תניא פ"ד. "פירוש" לרמב"ם שם.

25) בהר כה, יח.

26) זח"ג ק"ג, א. וראה הגהות הרח"ז לזהר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

27) לקו"ת שלח מ, א. עט"ר דרוש לעשיית נח, סע"ב ואילך. המשך תרס"ז ע' נו. לקו"ד שבהערה 12.

בספרים שבהערה הבאה. ועוד.

28) דעיקר ענין המצוות הוא — רצון העליון. ולכן גם המצוות ד.משפטים צריך לקיים מצד הציווי, בדרך קבלת עול (סה"מ קונטרסים ח"א פד, א. קפ, א. סה"מ אידיש ע' 46. ובכ"מ).

29) ראה זח"ג לב, א. זח"א רח, ב.

לפנ"ז. וי"ל דעד"ז הם שני הפירושים במרוז"ל³⁰ נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני³¹. פירוש הא' הוא, שע"י קיום המצוה נתקיים הרצון (הציווי) שהי' בתחילה. ופירוש הב' בנעשה רצוני הוא, דע"י קיום המצוה דישאל (כאופן הב') נעשה (נתחדש) רצון חדש שלא הי' לפני"ז (ע"ד המבואר בכ"מ³² בפירוש עושין רצונו של מקום³³, דפירוש עושין הוא שעושים רצון חדש). ועפ"ז יש לומר, דמ"ש בדרושים הנ"ל דענין המצוות הוא בכדי לעשות עי"ז המצוות דלמעלה, זהו באופן הא' דקיום המצוות, בבחי' מקיימים הרצון המסובב מהטעם, שיהי' הבנין דכל סדר ההשתלשלות, רמ"ח אברין דמלכא [ובזה גופא שני ענינים, א', הטעם והסיבה (דהרצון) — שיתהוו המצוות (הבחינות) למעלה. ב', המסובב — הרצון שישראל יקיימו המצוות למטה]. אבל עשיית המצוות מצד שישראל מושרשים בעצמות הוא לעשות רצון חדש. וזהו מה שמבואר בריבוי דרושים³⁴ שהעילוי בקיום המצוות הוא כשהקיום הוא מפני שזהו רצון (ציווי) הקב"ה, ולא מצד הטעם (כולל גם הטעם מה שע"י קיום המצוות נעשים המצוות שלמעלה), כי רצון זה הוא רצון שלמעלה מהטעם. ועשיית המצוות (מצד רצון זה) הוא לא בכדי לפעול ענינים למעלה, כי אם, מצוה מלשון צוותא וחיבור³⁵, היחוד דישאל עם בעל הרצון, ועד להיחוד עם העצמות. וע"ד מאמר אדמו"ר הזקן³⁶ איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דיין ג"ע איך וויל ניט דיין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין.

ה) ועפ"ז יובן גם מה שמבואר בדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצ"צ³⁷, דהתענוג הפרטי שבכל מצוה, מה שבכל מצוה יש תענוג מיוחד, הוא נעלה יותר מהתענוג והרצון הכללי שבכל המצוות בשוה, ושרשו הוא מבחי' מקור התענוגים (שלמעלה מבחינת גילוי התענוג), דלכאורה אינו מובן איך זה מתאים עם המבואר בריבוי דרושים³⁸ שהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה (וצונו) היא נעלית יותר מהכוונה הפרטית דכל מצוה בפרט. ויש לומר הביאור בזה, דבדרוש הנ"ל דאדמו"ר הצ"צ מדובר בענין הרצון במצוות כמו שהוא מסובב מהטעם, בכדי שיתהוו המצוות שלמעלה. ומה שמבואר שם דבמצוות יש שתי בחינות, ענין הכללי שבכל המצוות בשוה, וענין הפרטי שבכל מצוה בפרט, הנה שתי הבחינות הן בהרצון שמצד הטעם. שבתחלת המשכתו הוא רצון כללי שייעשו הענינים למעלה ע"י קיום המצוות דהאדם, ומזה נמשך אח"כ (למטה יותר) רצון פרטי לכל מצוה ומצוה בפרט, בכדי שע"י קיומה תיעשה אותה המצוה דלמעלה שבדוגמתה (ע"י שופר דלמטה, שופר שלמעלה. וכן בשאר המצוות). ולכן אומר שם דיש מעלה בתענוג וכוונה הפרטית

(30) פרש"י ויקרא א, ט. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ פינחס כח, א.

(31) ראה גם המשך וככה תרל"ז פ"ד.

(32) ראה לקו"ת אמור לב, סע"ד ואל"ך. וראה ספר הערכים חבי"ד ערך אהבת ה' בכל לבבך, נפשי

ומאדך ס"ז. ושי"ג.

(33) ברכות לה, ב.

(34) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

(35) הובא בשה"מ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלה, סע"א).

(36) פי"ג ופ"ד. וראה ע"ז לקו"ת במדבר יח, ב.

(ועד דשרש התענוג הפרטי דוקא הוא בבחינת מקור התענוגים), כי הכוונה ברצון זה היא לעשות המצוות (פרטי ענינים) שלמעלה, וזה נעשה דוקא ע"י הפעולה הפרטית דכל מצוה. ומה שמבואר בריבוי דרושים דהכוונה הכללית שבכל המצוות בשוה היא נעלית יותר, הוא, כי שם מדובר בהרצון שישראל מחדשים ועושים ע"י עבודתם, ומצד רצון זה, אופן קיום המצוות הוא לעשות רצון, כוונה כללית.

ו) **והנה** שני האופנים הנ"ל בקיום המצוות [מפני ובאופן הציווי דלמעלה, והחידוש שנעשה ע"י ישראל] הם, כמובן, גם במצוות תקיעת שופר. דהגם שגם ענין הפרטי דשופר (שמצד הציווי) הוא למעלה ממדידה והגבלה. דאף שגם במצוות תק"ש יש שיעור ומדה (כברוב המצוות³⁷) בנוגע למספר הקולות ואופני הקולות³⁸ וכיו"ב, הרי ענינה (התוכן והכוונה) דמצוה זו הוא העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, כידוע³⁹ שענין תק"ש הוא הצעקה מעומקא דלבא שלמעלה ממדידת והגבלת השכל, בחינת בכל מאדך. ועד"ז (ובמכ"ש) הוא בבחינת השופר שלמעלה (שנעשה ע"י תק"ש דהאדם), שהוא למעלה ממדידה והגבלה, שהרי השופר שלמעלה הוא בחינת מקור התענוגים שלמעלה מתענוג פרטי כמבואר בארוכה בדרוש הנ"ל דאדמור"ר ה"צ. ונמצא, דהגם שהענין דתק"ש כמו שהוא מצד הציווי מלמעלה הוא בבחינת בלי גבול [והציווי מלמעלה הוא האתעדל"ע והנתינת כח על זה שהעבודה דתק"ש תהי' באופן דבכל מאדך], אעפ"כ, מכיון שישראל מושרשים בעצמות, יש ביכולתם לעשות רצון וענין חדש, המשכת רצון המוחלט בעצמותו שהוא כמובן למעלה גם מבחי' מקור התענוגים הנ"ל. וכנ"ל (בתחלת המאמר) דענין תמליכוני עליכם שע"י תק"ש היא המשכה (גם) מרצון המוחלט בעצמותו.

ז) **ויש** לומר שזהו ג"כ זה שתק"ש מתחיל בקול פשוט דוקא כמבואר בארוכה בסידור ד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל, דקול פשוט זה מעורר הפשטות (והפשטות) דישראל, והפשטות דישראל הוא חד עם פשיטות העצמות⁴⁰. וי"ל שזהו ג"כ מהטעמים דגודל ההשתדלות דהבעש"ט [ועוד לפני התגלותו כבעש"ט] שאנשים פשוטים וגם קטנים וקטנות יאמרו ברוך השם וכיו"ב [וסיפור פרס זה (דהנהגת הבעש"ט) נמסר לנו ע"י רבותינו נשיאינו⁴¹, היינו שזוהי הוראה ונתינת כח לכאוריא], כי כאשר איש פשוט אומר ברוך השם וכיו"ב, כוונתו בזה היא להעצמות⁴² (כידוע⁴³ דמה ששם שמים שגור בפי כל הוא העצמות). ועד"ז

37) ראה אגה"ק ס"י (קטו, א).

38) ראה טושי"ע (ודאדה"ז) או"ח סתק"צ.

39) ראה לקרית נצבים מד, ב. ר"ה נו, ב. ובכ"מ.

40) ראה תורת הבעש"ט (לקריד כרך ג תצא, ריש ע"ב. כש"ט — הוצאת קה"ת — הוספות סקניד): די פשיטות העצמות פון עצמות איס ב"ה איז זיך מתגלה אין די פשיטות פון א איש פשוט. וראה רשימת כ"ק מו"ח אדמור"ר ד"ה אתם נצבים תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' 256 ואילך).

41) כסה"מ איריש ע' 138 ואילך. וראה לקו"ש ת"ז ע' 136 ואילך.

42) ראה גם לקריד כרך ג ת"ג, רע"א.

43) תו"א וירא יד, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' יב. ענינים ע' סח. ע. סה"מ קונטרסים ח"ב רצו, א.

ובכ"מ.

הוא גם בקיום המצוות, דקיום המצוות דאיש פשוט הוא לא מפני שע"י קיומו המצוות נעשים הענינים למעלה, דאיש פשוט אינו יודע (עדיין) מה למעלה ומה למטה ומה בד' סטריין, אלא מפני הציווי, אשר קדשנו במצוותיו וצונו. וזהו"ע קול פשוט דתק"ש, דלאחרי כל ההשגות בהעילוי שנעשה ע"י קיום המצוות, דע"י קיום המצוות דהאדם נעשים המצוות שלמעלה, וכמו במצות תק"ש דע"י נעשה שופר שלמעלה, הנה תכלית השלימות הוא לקיים המצוה בפשטות [וי"ל שהוא ע"ד נעוץ תחלתן בסופן]. דכמו שתחילת העבודה (לפני ששייך לכוונות) היא בפשטות, עדין הוא גם בגמר וחותם (שלימות) העבודה, וע"י דוקא ממשיכים ונעשים דבר אחד עם פשיטות העצמות.

ח) ועפ"ז יובן גם מה שמבואר בדרושי אדמו"ר מהר"ש⁴⁴ (שענינו הוא מלכתחילה אריבער⁴⁵) שני משלים על תקיעת שופר. משל א' בשם הבעש"ט ז"ל מבן מלך שהלך בדרך רחוקה וכו' ועד ששכח גם לשון מדינתו והתחיל לצעוק בקול פשוט (בהמשל שם אומר הלשון בקול גדול, אבל בהנמשל אומר הלשון בקול פשוט⁴⁶) שאביו יכירו בטביעת עין דקלא. ומשל ב' מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבאר דיטשוב⁴⁷ מענין לבושים כשהמלך ה' ביער (שאינם בגדי מלכות כלל⁴⁸), כמבואר שם בארוכה הפרטים שבוה. דלכאורה תמוה, הרי ידוע שבר"ה צריך ליוזרה מלהזכיר ענינים ותוארים בלתי רצויים, שלכן אין אומרים וידוי וכו' בר"ה⁴⁹, וצריך לדבר אז רק במעלתם ושבחם של ישראל, וכאן מבאר תק"ש דר"ה במשלים אלו שרוב הפרטים שבהם הם לכאורה ענינים דהיפך השבח⁵⁰ [ודייקתי מטעם זה בהמאמר דער"ה להזכיר ולדבר רק נקודת התוכן דשני משלים אלו, ולא הפרטים]. והגם שמאמר הנ"ל (שבו נתבאר בפרטיות שני משלים אלו) נאמר בש"פ תבוא ולא בר"ה⁵¹, אעפ"כ, הרי משלים אלו הם ביאור על ענין תק"ש דר"ה. וגודל התמ"י שבוה, זה גופא מוכיח דכל הפרטים שבמשלים אלו הם (בפנימיות הענינים) לשבח⁵².

44) ספר יצירה פ"א מ"ו.

45) המשך וככה תרל"ז פ"ע. ולהעיר אשר בשנה זו (תשמ"ג) ימלאו מאה שנה להסתלקות-הילולא שלו.

46) אגרות-קודש לביק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תר"ז. וראה לקו"ש ח"א ע' 124. ח"י"ב ע' 186. ועוד.

47) ומסתבר שגם בהמשל הכוונה לקול פשוט. שהרי, מחמת אריכות הזמן שכח גם לשון מדינתו,

והמלך מכירו (רק) ע"י קולו.

48) מספר קדושת לוי (ר"ה צו, א).

49) כמובן מזה ש"לא הכירו את המלך". וגם הבגדים של החכם (בשעה שהולך את המלך מהיער) הם בגדים פשוטים שאינם לכבוד ולתפארת — שהרי רק לאח"ז (כשבא המלך לבית המלכות) הליבוהו בגדים יקרים.

50) שו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ד ס"ב. ולהעיר ממנהגנו (וצעיק משי"ע אדה"ז שם ס"ג), לדלג ב"אבינו מלכנו" כל ענין שיש בו הזכרת חטא ואפילו. כתבנו כספר סליחה ומחילה.

51) וגם לפי מ"ש אדה"ז בשו"ע שם ס"ב דבאמירת פסוקים כ"י אין קפידא — אין זה דומה לנדו"ד, שטאר"ד בהמאמר ובפרטיות (ולא רק הזכרה בעלמא).

52) ראה מפתח המאמרים דהמשך הנ"ל.

53) ומכיון שהמאמר נאמר בש"פ תבוא ולא בר"ה — מספיק מה שרק בפנימיות הענינים הוא לשבח. ומה שמדברים ענינים אלו במאמר זה דר"ה — הרי במאמר זה מבארים בגילוי השבח דמשלים אלו.

יובן זה ע"פ הידוע דמה שתק"ש הוא בקול פשוט דוקא הוא לפי דבריה הוא לעברך כברית הוי' אלקיך⁵⁴, דברית זה הוא התקשרות עצמית דהקב"ה וישראל (העוברים ביחד בין הבתרים) להיות דבר אחד ממש⁵⁵. ומכיון דהתקשרות זו היא ההתקשרות דעצם הנשמה עם העצמות, פשיטות דעצם הנשמה עם פשיטות העצמות⁵⁶, לכן גם זכרון הברית וההתקשרות הוא ע"י קול פשוט דוקא (שאינו מלוכש באותיות)⁵⁷, כי אותיות (גם אותיות הכי נעלות) הן הגבלה, וזכרון הברית וההתקשרות דפשיטות עצם הנשמה עם פשיטות העצמות הוא ע"י קול פשוט דוקא. וזהו מה שהמשל על תק"ש הוא מבן מלך ששכח גם הלשון, דשכחה זו היא למעליותא. דמכיון שהאותיות (הלשון) הם מגבילים, לכן בכדי לבוא ולהגיע לבחינת הפשיטות צריך לשכוח הלשון. וע"ד ר"ז⁵⁸ צם מאה⁵⁹ תעניתא לשכוח תלמוד בבלי בכדי שיוכל ללמוד תלמוד ירושלמי, ובדוגמת העמוד שבין געה"ת לגעה"ע שענינו הוא (כמבואר בתוי"א⁶⁰) שכחת וביטול ההשגה וחיזו דגעה"ת, דאז דוקא יכול לקבל הגילוי דגעה"ע. וכמו שהוא בג"ע שההשגה דגעה"ת מבלבלת להשגה דגעה"ע, ע"ד⁶¹ הוא (ובמכ"ש) בענין גילוי בחינת הפשיטות שלמעלה מהשגה לגמרי, דכללות ענין ההשגה (גם השגה הכי נעלית) מבלבל לגילוי בחינת הפשיטות. וע"ד המבואר בעט"ר⁶² טעם המ"ד⁶³ מצוות אין צריכות כוונה (היינו שקיום המצוות צ"ל בקבלת עול בלא טעם וכוונה), דלכאורה יש להפליא מאי איכפת לן אם יצרף גם הכוונה⁶⁴, ומבאר בזה⁶⁵, שהכוונה עושה גרעון אור כביכול בגוף קבלת עול המצוות שאינה דרך עול כ"כ. דכוונת (וטעם) המצוה, גם בדרגא הכי עליונה, היא בגדר תואר ציור והגבלה, משא"כ המצוה שבדרך קבלת עול שרשה היא ברצון ותענוג הפשוט, והטעם מחליש כביכול את התוקף והבהירות דעצם המצוה. ומזה מובן גם בענין קול פשוט דתק"ש, שצ"ל שכחת וביטול הלשון, דע"ז דוקא מגיע לבחינת הפשיטות.

54 נצבים כס, יא. וקאי על מ"ש לפניו (שם, ט) אתם נצבים היום, דקאי על ר"ה (לקרית ר"פ נצבים). וראה גם לקרית ר"פ תבוא (מא, ג), מרמיז לזחיב לב, ב. וראה גם זחיג רלא, א. פענח רזא ס"פ נצבים).

55 לקרית נצבים מד, ב. סה"מ תרז. ט ע' 25.

56 ויש לומר, דזהו גם מ"ש בהמשך וככה שם, שהגם שבן ואח אין לו ע"ז חבנן וקראו בנים — דלכאורה כבי"כ מקומות מובא ענין זה (דישראל הם בנים למקום) בפשטות, ומדוע כאן דוקא מבאר. שהגם שבן ואח אין לו כ"ז? ויש לומר, דכוונתו בזה היא לרמוז, דמה שישראל נקראים בנים הוא (לא רק בהבחינה דאב"י אלא) גם בהבחינה דב"ב ואח אין לו, דגם בבחינה זו חבנן וקראו בנים. וראה שיחת שי"פ נצויי תשמ"ב.

57 לקרית שם (ס"ג בתחלתו).

58 בי"מ פה, א.

59 וברש"ל הגי' — מ' תעניות.

60 בראשית ז, ד. ויצא כב, ד. מג"א צב, א. צו, א. ק, ג. וראה בארוכה תוי"ח חיי שרה קמ, סע"ב ואילך.

המשך תרסיז ס"ע יב ואילך.

61 דרוש לעשרית נט, ב.

62 ברכות יג, א. עירובין צה, סע"ב.

63 לשון אדהאמי"צ בעט"ר שם (נט, א).

ט) ועד"ז הוא גם במשל הב', מענין הלבושים, דהלבושים אף שהם לכבוד ולתפארת, כמו בגדי מלכות (וכן בגדים יקרים בכלל), הם במדידה והגבלה. דהנה (בנמשל) הלבושים הו"ע התורה והמצוות, דמצוות הם לבושים כמבואר בתניא^א, וכמובן גם ממה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו בא לבוש לבושי^ב, וגם התורה היא לבוש כמ"ש^ג לבש ה' עוז התאזר ואין עוז אלא תורה^ד. ובהיות שהעבודה דר"ה היא ההתקשרות דישאל עם עצמותו ית' כמו שהוא למעלה מבחינת מלך (שהרי בר"ה צריך לעשות שיהי' מלך, שתמליכוני עליכם), ומכ"ש למעלה מענין הגזירות (שבאים לאחרי שנעשה כבר מלך), הנה בכדי להגיע לזה צריך להיות ביטול לבושי מצוות (וע"ד שנת"ל בענין שכחת וביטול הלשון). ולכן המשל על תק"ש הוא מבגדים פשוטים דוקא, דבגדים אלו מורים על ההתקשרות עם עצמותו ית' כמו שהוא למעלה מבחינת מלך^ה, כמו שמאריך בהמשל דבגדים אלו הם כשהמלך הי' ביער לפני שהשיב אותו על כסא מלכותו, וגם בהנמשל מבאר דבגדים אלו הו"ע הלבוש שהי' בזמן מ"ת כשהמלכנו אותו ית' בשופר קודם מ"ת עצמו, היינו לפני (למעלה) שנעשה מלך.

י) והגם דהלשונות שאומר שם (בהמשל וגם בהנמשל) כפי שהם בפשטות אינם מדברים בשבחן של ישראל, הרי אומר בהמאמר שם דמשל זה הוא מהרה"ג החסיד מהרלי"צ ז"ל מבארדיטשוב, וידוע ומפורסם בכל העולמות דהרלו"צ ז"ל הי' אוהב ישראל ומליץ ישר על כאו"א מישאל ומכריע את כאו"א מישאל לכף זכות ובאופן דמלכתחילה אריבער, ולכן, כשאומר בהמאמר דמשל זה הוא מהרלו"צ ז"ל, מובן בפשטות דכל הלשונות שאומר שם הם למעליותא. והי' שיטתו ודרכו בנוגע לבנ"י, כידוע פירושו של הרלו"צ ז"ל בהפסוקים שבתחלת ספר ישעי', שיש שם תוארים דבנ"י שהם לכאורה כו', ומפרש הרה"צ מבארדיטשוב דתוארים אלו מורים על שבחם של ישראל [וכדמוכח גם מזה שתוארים אלו נאמרו בספר ישעי', דישעי' הוא נביא הישועה, כשמו ישעי' מלשון ישועה^א], ולא עוד אלא שהם שבחים נעלים ביותר שאין בתוארי שבח דוגמתם. וי"ל, דע"פ הידוע^ב בפירוש מארז"ל^ג נפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (ועד"ז בפירוש לשון המשנה^ד דין

(64) פ"ה.

(65) ב"ר ספניח. וממה שסמייים שם. ואברהם זקן בא בימים^א — משמע, דקאי על לבושים דמצוות (ראה

תריא חיי שרה טו, א"ב).

(66) תהלים צג, א. — ולהעיר, אשר פטוק זה שייך לריה — ע"פ דרשת חז"ל בפדריא פ"א, שביים שנברא אדה"ר, בראש השנה, המליך עליו (ועל כל הבריות) את הקב"ה ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'.

(67) מדרש תהלים ע"ה תהלים ח, ג. שהשיר פ"א, ד. פ"ב ג (ג). וראה ויקיר פ"א, ה. יל"ש בשלח רמו

רמד. וראה גם מדרש תהלים ע"ה פ"ג, א.

(68) ויש לומר, שזה מרומז ב"א. את בגדיו צוה והכניסם לבית גנויו" (וככה שם). ולהעיר מהמבואר בהמשך

באתי לגני השיית פ"ב ואילך בענין האוצר שלמעלה.

(69) ראה פרשי ומצ"ד ע"ה ישעי' מט, א. זח"ב קעט, פ"ב. סה"ש תשי"ג ריש ע' 140. אוה"ת נ"ך (כ"ך

ב) ריש ע' א"נט. וראה גם אגה"ק ס"ג.

(70) לקו"ש ח"ד ע' 1207 ואילך. ושי"ג.

(71) אבות פ"ג מט"ז.

(72) שם מ"א.

(חשובו"), דכאשר אדם אומר פסק דינו של אדם אחר הוא פוסק בזה גם על עצמו, הרי פסק דינו של הרה"צ מבארדיטשוב בנוגע לתוארים הנ"ל שבישע"י הוא גם פס"ד בנוגע לתוארים הנ"ל שבתורות ומשלים שלו.

יא) ובפרט שכבר הי' לעולמים, ומעשה רבי⁷³, כמסופר בגמרא⁷⁴ שאמרו לשונות שנראים בחיצוניות כו' ובאמת כולהו ברכתא נינהו, ומה שברכו אותו בלשון כזה הוא כמיש' אדמו"ר הצ"צ⁷⁵ לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים, דהברכות שבמחינת סתים הם ברכות נעלות יותר וגם המשכתם למטה היא בתוקף גדול יותר (מיט א' שטורעם). וכדאיתא בגמרא שם, שברכו אותו תוליד בנים כו' המשכת וגילויי כח הא"ס⁷⁶ בדור ישרים יבורך. והנה פירוש זה (דמה שברכו בלשון כזה הוא לפי שהברכה באופן זה היא מבחינת סתים) אומר אדמו"ר הצ"צ שהוא "יותר נראה כפשטן". דלפניו מובא שם (בענין הברכות שבפרשת בחוקותי) שהו"ע דהיפך הברכה אלא שזה קאי על הלעו"ז. ואחיכ' מביא פירוש נעלה יותר⁷⁷, דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה הוא בכדי לחדודי. דגם לפי פירוש זה, ענין הברכה שבלשון זה אינו בפשטות ובגילוי, שהרי בכדי לעמוד על אמיתית הענין צריך לחידוד השכל. אבל לאח"ז מסיק, דמה שהברכות נאמרו בלשון כזה אין זה גרעון ח"ו אלא אדרבה מפני שהברכות נעלות יותר. ועל פירוש זה אומר שהוא "יותר נראה כפשטן", דמה שלשונות אלו ברכתא נינהו אין זה פירוש מחודד כ"א הפירוש הפשוט, גם בעולם הפשוט. ולאחר שאדמו"ר הצ"צ פתח את הדרך, ובפרט שלימד ונתן זה בתורה מלשון הוראה⁷⁸, נעשה זה הוראה ונתינת כח לכאו"א, לפרש ולגלות הברכה גם בלשונות וענינים שבחיצוניותם נראים כו', ואדרבה, ברכות אלו הם נעלות ביותר, וכפשטן, בטוב הנראה והנגלה. דכח זה (להמשיך כל הענינים בטוב הנראה והנגלה) הוא גם בכל ימי השנה. ובפרט ברי"ה כשמכתירים את המלך בשמחה גדולה (כמובא לעיל מ"ק מו"ח אדמו"ר), דשמחה פורצת כל הגדרים⁷⁹. ועאכויכ' ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, דכל ההמשכות הנעשים ע"י תקי"ש נעשים הם בשבת מצ"ע, דבשבת נמשך בחי' תענוג הפשוט, כמבואר בארוכה בהמשך יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁸⁰.

יב) וזהו אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (כמובא לעיל בהתחלת המאמר) דאדון עולם בגימט' אין

(73) ראה שבת כא, א. ושי"נ.

(74) מו"ק ט, ב.

(75) לקו"ת בחוקותי מח, ב בהגהה. וראה אוה"ת בחוקותי כרך ד ע' אקפג ואילך.

(76) ראה לקו"ת שה"ש מ, א. ד"ה שמח תשמח תרניז (סה"מ תרניז ע' קעו ואילך). סה"מ עטרית ע' תיד.

תרפ"ו ס"ע רכו ואילך.

(77) מחדא"ג מהרש"א למו"ק שם.

(78) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. גוי"א ר"פ בראשית. זח"ג נג, ב.

(79) ראה ד"ה שמח תשמח תרניז (סה"מ תרניז ע' רכג ואילך).

(80) תרס"ז ע' תקמג ואילך.

סוף קאי על המלכות כמו שהוא בעצמותו ית', רצון המוחלט בעצמותו, ומבאר שם י"ג, דברצון המוחלט בעצמותו אין שייך העלאת מין כלל. אבל אעפ"כ, כ"ז והמאמר ד"ה אדון עולם בא (כנ"ל) בהמשך להמאמר ד"ה י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת שבו מבאר הענין דתק"ש בר"ה (העבודה הכללית שכוללת כל פרטי העבודות דכל השנה), דעבודת ישראל פועלת לא רק בנין הז"א (וגם כל הבחינות והפרצופים דכל ההשתלשלות, כנ"ל בארוכה), ולא רק שהיא מעוררת גם באו"א"ס שלפני הצמצום בחינת רצון הגלוי (בהבחינה דגילוי לזולתו) וגם בחינת רצון הנעלם (בהבחינה דגילוי לעצמו), אלא יתירה מזו, דמצד זה שישראל מושרשים בהעצמות, הם ממשיכים גם מבחינת רצון המוחלט בעצמותו, בחינת אדון עולם בגימט' אין סוף⁸¹. והמשכה זו היא (בעיקר) למטה בעולם העשי' הגשמית, ובזה גופא' — בענינים גשמיים, דנוסף על הדין בר"ה בענין המשכת אלקות, משפט⁸² לאלקי יעקב⁸³, הנה עיקר הדין בר"ה הוא בענין השפעות גשמיות⁸⁴, וישראל זוכים בדין כב' הענינים, הן כהשפעות רוחניות והן כהשפעות גשמיות בבני חיי ומזוני ריחי, וכאמור דעיקר הענין דר"ה היא ההמשכה בגשמיות, פועל ישועות בקרב הארץ⁸⁵, דהמשכת ישועות (בכל הפירושים שבה) תהי' באופן דפועל, דלשון פעולה מורה על פעולה גשמית דוקא עוד יותר מלשון עשי', ובזה גופא בקרב הארץ⁸⁶, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו. ובפשטות הוא, שכאו"א מישראל נכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים⁸⁷, כי ועמך כולם צדיקים⁸⁸ (צדיקים גמורים), לאלתר לחיים⁸⁹ ואלתר לגאולה⁹⁰, דכאו"א מישראל יצא מהגלות לגאולה האמיתית והשלימה, וכמ"ש בהפטורה דר"ה⁹¹ קהל גדול ישובו הנה, דבזה נכלל כל אחד ואחת מישראל כמבואר בארוכה בהפטורה דר"ה, ובשמחה גדולה, וכנ"ל שהכתרת המלך היא בשמחה גדולה, ושמחת עולם על ראשם⁹², בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(81) פ"ה.

(82) להעיר גם ממש בסיום המאמר ד"ה אדון עולם תשי"ג, דהתפלאה (של השבת אדון עולם) היא בענין התפלה . . . כביטול והנחת עצמותו בהקביה דר"ה. דמזה משמע, דענין העבודה (תפלה), ובפרט בר"ה, שייכת גם לבחינת אדון עולם.

(83) תהלים פ"א, ה. ולהעיר, אשר מזמור זה הוא שירו של יום ר"ה (ר"ה ל, ב).

(84) לקי"ת ר"ה נו, א.

(85) לקי"ת שם נט, ב (מהגהות מיימוני (הל' תשוכה פ"ג אות א) בשם הרמב"ן).

(86) תהלים ע"ד, יב.

(87) להעיר מפרשי עה"פ וארא ת, יח (ד"ה למען תדע גר).

(88) ר"ה סז, ב.

(89) ישע"י ס, כא.

(90) בלשון כ"ק מ"ח אדמור"ב. קול קורא' (נדפס ב.הקריאה והקדושה' (סיון, תמוז, אב — תשי"א (אגרות-קודש לכ"ק אדמור"ב מוהרי"צ ח"ה ס"ע שס"א ואילך. שם ע' שעז ואילך. שם ע' תח ואילך). תשרי תשי"ג (אגרות-קודש ח"ז ס"ע תל ואילך)). ואחי"כ גם בפ"ע.

(91) מירמי לא, ת.

(92) ישע"י לה, י. נא, יא.

לזכות
כ"ק אדמו"ר שליט"א

הוצאה מיוחדת עבור:

בית הכנסת ובית המדרש
רחבת בית רבינו
- ליובאוויטש -